

tate domine in **Jeronim⁹**
virtute tua.

id est demonstra tuam potesta
tem a maiestatem vt qui prius ve
nisti in humilitate in mundū mō
veni ad iudicium in maiestate

Callio cantabimus ore a
psallemus opere v
tutes tuas id est mirabilia opera
tua. **Hec** etenim duo sūt que a no
bis oīmo de exigunt vt laudes do
mini fideliter cantemus et opere
nostro ipsius mandata faciamus

Nicola⁹ vel cum dominus
monstrauerit vir
tutem suam in iudicio tūc cantabi
mus et psallem⁹ virtutes eius.

Nicola⁹ Quia electi otinue
in patria cātabūt
laudes dūimas secunduz qd dicit
tur i. lxxxiiij. psalmo beati qui ha
bitant in domo tua domine in secu
cula seculorum laudabant te qui
est benedictus i secula secl^oz Amē

Deus de⁹ me

Deus re. Titulus talis est
In finez ps dauid pro
assumptione vel susceptione ma
tutina. Cui⁹ sēsus tal⁹ est **Psalm⁹**
iste dirigens nos in finem id est
in christum de cui⁹ passione agit
est dauid id est xpī qui est manu
fortis aereas debellās potestates
qui ideo dicitur est dauid quia fa
ctus est nobis ex semine dauid se
cundum carnem **Et** est ps pro su
sceptione matutina id est p resur
rectione cristi que valde mane fa
cta fuit cui⁹ adhuc tenebre essent

Callio Susceptio enim fuit
qñ dominus xp⁹ mō
le corpus veteris hoīs condicione
deposita in magnā gloriam clarifi
cat⁹ assumpfit. **Sz** cum in hoc psal
mo xp⁹ multa de sua passione cō
stat esse locuturum videamus cur
eius titulus solam resurrectione
cōmemoraē voluerit. **Sepe** sigē p
id quod sequitur illud qd p⁹cessit
vt cū dicit⁹ mane factum intelliga
mus vtiq⁹ p⁹cessisse noctem. **Et** hoc
p figurā sinodote cu p id quod
sequitur possumus intelligere qd
precedit vnde cum dicit christum
resurrexisse. eum passum a mortu
um indi
cat fuisse

Nicolaus

Quod autem ps iste est de christi
passione a resurrectione ad lrām
scriptus patet per hoc qd christus
pendens in cruce protulit principi
um huius psalmi tanq⁹ dicitur de
persona propria dicens heli heli
lamazabathani quod est interp
tatum deus meus deus meus qua
re dereliquisti me. **Sic** enim icipit
iste psal. in hebreo et in translacō
ne **Jeronimi** iuxta hebreum. **Qz**
autem in translatione communi
interponitur **Respice in me.** non ē
in hebreo neq⁹ in translatione **Je
ronimi** predicta sed fuit additum
a. lxx. interpretibus. a sic patet qd
secundum sententiam saluatoris
principium huius psalmi et per
consequens totus psalmus ad lit
teram de christo est intelligendus
Et **Mat. xxvij.** dicitur illud qd su b
ditur infra in hoc psalmo **Diuise**
•gij•

runt sibi vestimenta mea qđ ipse
tum fuit de christo. Et paulus apo-
stolus qui scuit legem p exerciti-
um studij a postea plenius p instru-
ctōnem spūs scī allegauit literam
huius ps de christo dictam ad he-
breos . ij. dicens de credentibus
in christo. Non confunditur frēs
eos vocare viz christus dicens in
psal. Runciabo nomen tuum fra-
tribus meis in medio ecclesie lau-
dabunt te. Igitur sequendo cristi
iobis Mat. a pauli sententiā a dete-
minationē ecclesie ps iste exponē-
dus est ad litterā vt dictum est de
cristi passione a qua fuit dimittit
libatus sua glōsa resurrectione

Cassio Nā auz mlti psalmo
ruz breuiter de dñi pas-
sione memin erint. Nemo tam tā-
ta proprietate eā descripsit sicut iste
vt non tam pphēcia qm historia
esse videatur vnde dñs christus oia
preuidens atqz dispensans cui fu-
tura cuncta presentia sunt quasi
iam victa. passione p motus cla-
mat dicens

Deus deus meus **Mico**. ratiōe
tatis a te **Cas**. Repeticio ista
create **Cas**. affectū necērie
orationis ostendit deus. grecus
sermo est qui latine interpretatur
timor p qre vt arbitror maiores
nostri dñm a timore appellandū eē
voluerunt Vñ quidā ait gētiliuz
poetarū **Primus** in orbe deū fecit timor
Hugo. Respice in me vnde
loquitur enim quasi pendēs in cru-

ce. Et dicit **Jeronimus** qđ dñs in pas-
sione recitāt hūc psalmuz a sequē-
tes vsqz ad illum versum **In manus**
tuas domine cōmēdo spiritū meū
Nicolaus qre me dereliquisti
in manibus iudeo-
rum me psequētium a traditum
eorū volūtati. longe a salute mea
scilicet corpali quia non fuit pre-
uatus a **Cassio** Nā passus
morte **Cassio** ē ipassibi-
lis p passibile quā suscepit hūani-
tatem a immortalis mortuus est a
quī nunq̄ moritur resurrexit vnde
a bñs **Ambrosius** ait. Item pacie-
batur a non paciebatur morieba-
tur a non moriebatur sepeliebatur
a non sepeliebatur. resurrexit a nō
resurrexit sicut hominem dicimus
hodie pati mori a sepeliri cū tñ aia
illius nullo sine claudatur. Deinde
ostendit causam quare derelictus
est scilicet quia peccatum generis
humani exigebat vt pro nobis
peccatoribus patretur Vnde sub-
dit **verba delictorum meorum**.
hoc sup̄ exi **Mico**. delicta po-
gebant **Mico**. puli sua
dicit Tum propter membrorum
capitis affinitatem. Tuz quia fa-
cit ea quodammodo sua sustinen-
do pro eis penaz mortis deus me-
damao p die qz circa horā nonā
diei clamauit xps i cruce. hely he-
ly ac Mat. xxij. a non exaudies qz
cristus non fuit exauditus i ista
oratione quia non procedebat ex
voluntate deliberatiua sed ex racō-
ne afflictionum a motuum sensiti-
ue p̄tis ad ostendendum in cristo

veritatem humane nature et no
de videlicet precedente christo da
mauit similiter ad patres pro sua
liberatione dicens. Pater mi si pos
sibile est transeat a me calix iste.
Et hoc quod non sum exauditus non
ad insipientiam in supple reputabis
imo in hoc apparuit maxima eius
sapientia et quantum ad diuinita
tem a quantum ad humanitatem
quia ille modus liberationis hu
mane fuit conuenientissimus ut vi
delicet homo sic penam solueret que
debat. a deo redimeret qui poterat

Cassio Audiat querulum ge
nus humanum. qui pe
titiones suas desiderat sine dilaco
ne compleri petit sicut dictum est
humanitas verbi que merebatur
exaudiri. quoniam tamen ideo non con
stat auditam ut eius sacro sangu
ne probrosa mundi crimina laua
rentur. Clamauit paulus ut ab eo
carnis stimulus tolleretur nec ta
men auditur a

Aug Sed non
domino ad insi
pientiam sed ad sapientiam ut ho
mo intelligat deum esse medicum.
a tribulationem medicamentum
esse ad salutem non ad penam. Sub
medico positus vteris secularis da
mas non audit medicus ad volu
tatem sed ad

Grego xxvi.
sanitatem. labor pugne protrahit ut
crescat corona victorie. Suos ex
go dominus cum velociter non ex
audit quos repellere creditur tra
hit. Medicus quippe animarum est
et peccatorum in bonis contagia

secat abscondit vicius putredinis fer
ro tribulationis a quo voces egrum
audire dissimulat: eo egritudinis
finem pro

Cassio Duo enim
curat. sunt gene
ra petitionum quando petimus ho
nores diuicias vindictam inimicorum
a cetera homini: insipienter petimus
quia mundana desideramus. Quoniam
autem postulamus ut a periculis
liberemur ut vita nobis conceda
tur eterna non stulte petimus sed
conuenienter oramus. **U** autem
in sancto habitas deus pater qui
es laus israel id est videntium et
intelligentium.

Aug In illis ha
um te sandificasti quos facis intelligere
quia ad utilitatem quosdam non
exaudis. a ad damnationem quos
dam exaudis. **A** ad utilitatem non est
exauditus paulus. a ad damnationem
est exauditus dyabolus qui
petiit Job ad temptandum. et de
mones qui petierunt se posse intra
re porcos. **I** te sperauerunt
patres nostri: sperauerunt et li
berasti eos. **A** te clamauerunt
a salui facti sunt. Et nouimus a legi
mus quoniam multos patres nostros
sperantes in se quos eruit deus.
Eruit populum israel de terra egi
pti. Eruit tres pueros de camino
ignis. Eruit daniellem de lacu leo
num. Eruit susannam de falso cri
mine. Nunquid defecit ad filium su
um ut in cruce pendente non ex
audiret. Sed cum hec tanta suppli
cantibus presterit tam filio pro
prio non peccat sed pro nobis om
nibus.

nit us tradidit illum vt impleren-
tur scripture et salus mundi pas-
sione ipsius proueniret. christus
qui suos apostolos vocat in euan-
gelio fratres ipse antiquos pro-
phetas et fideles **Jeronimus**
vocat patres

In te sperauerunt et non sunt con-
fusi. quia quod promissisti adimple-
stis hec est terra promissionis et lo-
gam vitam eis
dedisti.

Nicolaus

Ego autem sum vermis id est vilis
et abominabilis in conspectu iude-
orum. Unde expuerunt in faciem
eius et collaphis eum occiderunt vt
habetur. Matth. xxvij. et non ho-
mo videlicet reputatus quia non
habeat speciem neque decorem.

Unde. psal. liij. Reputauimus eu
quasi virum leprosum. **Maximus**
in sermone eiusdem. Cur totius cre-
ature dominus vermiculo se volue-
rit comparari. et possumus quidem
humilitati assignare que sancto-
rum virtus est maxima sicut san-
ctus moyses ante deum se animal
irrationale proficitur. dauid pul-
cem se esse commemorat. **Christus**
se compa-
rat vermi

Jeronimus

Quia vermis in ligno nascitur non
habet patrem nisi matrem. Et cri-
stus ex maria est natus sine con-
cubitu non habet patrem in terris
nisi matrem. Opprobrium dominus

Cassiodorus fuit christus qua-
do innumeris sputis sacerdotes
apharisei conspuebant et alapis

sacrilegis verberabant eum. et ab-
iectio plebis fuit. quando pylatus
dedit turbis potestatem quem vel-
lent sibi dimitti. Illi barrabam sibi
eligentes: christum dominum poti-
us abiecerunt. Omnes videntes
me. Omnes de malis tantum susci-
piendum est qui deriserunt me di-
centes. Aue rex iudeorum locuti
sunt labiis et non animo. Nam quod
per iracundiam et non per ratio-
nem probares dictum adiecit et
mouerunt caput me sicut falsum
propheta **Nicolaus** blas-
tam phemato et uocato. Quod autem dixerunt
sacerdotes eum blasphemando
consequenter ostendit dicens

Peraui in domino eripiat eum
saluum faciat eum. De uerba re-
citatur etiam euangelista. Matth.
vice simo septimo dicens. Princi-
pes sacerdotum cum scribis illude-
tes dicebant. Alios saluos fecit se
ipsum non potest saluum facere
Et subditur confidit in deum libe-
ret eum si uult. Et propheta ait quo-
niam uult **Jeronimus**
cum

id est pater uoluit talem filium ha-
bere sine peccato per quem pecca-
ta mundi **Cassiodorus**
tollet

O celestis integritas. Nonne uide-
mus hic euangelium magis recen-
sere quam psalmum in quando tan-
taveritate completa sunt ut non
futura sed transacta uideant. Me-
rito ne quid aut excusabile perfi-
dis aut fidelibus relinquere am-

bigu **Nicolaus** Sequitur
um **Nicolaus** wꝝ hu
manitatis christi qui tanq̄ verus
homo recurrit ad diuinum auxili
um dicens **Quoniaz tu es qui ex**
traxisti me de ventre . vide licet vir
ginali quia supra naturam nasci
me fecisti de **Castiodor⁹**
virgine

Et congrue ab originalis peccati
vicio dicit se extradum . vnde hu
manitas tenebat obnoxia spes
mea abytheribus matris mee Cri
stus homo ab initio vite sue spem
suam se dicit posuisse i domino vt
declaret perfectam humanitatez
qua assumet monstrare dignu se

Jeronimus Qui non est
de dignatus fugere vbera matris id e vbera ma
rie In te proieci sum ex vtero

Augustinus vt in sol⁹
esses spes

Castiodorus R8 autē
dicit se p
iectum in domino ostendit ab hu
mana iniquitate se fuisse discretum

Ex tre matris mee de me⁹ es tu

Nicola⁹ v te deuz meu cog
nouū quia anima
christi ab instanti concepōis fu
it repleta virtutibus a sciēcijs ne
discesseris a me subtrahendo auxi
lium tuum Cuius causa subditur

Quoniaz tribulatio proxima
est id est acerbitas maxima mee
passionis a non est qui adiuuet
eripiendo me de manibus iudeoru

Jeronimus neq angel⁹
neq homo

nisi tu pa
ter **Castio** qa si de⁹

uet nullus est qui eripiat picitā
tem . Consideremus ergo si delem⁹
aliquando ab ipso diuidi qui nē
lius nisi iphus tantū miseracone
possum⁹ saluari : Oratione de cur
sa quaz cristus in passionib⁹ suis
semper premitit sicut eum fecisse
tempore traditionis euangelista
tū dicta testatur . Consequē p al
legoricas cōpaciones atchanuyn
crucifixionis sue reuelat ponens
futura tāq̄ preterita vt durissima
corda iudeoru quasi peracta veri
tate cōuinceret . **Utrū** dederūt me

viuli mlti v populi iudeoz q̄ erāt
tanq̄ vituli lasciuientes a inconti
nētes qui gressus suos nullo mo
deramine distinguunt sed vagiac
petuli ad iniqua consilia quibus
dam saltibus effectū **Thauri** pin
gues obsederunt me . p quos pri
cipes iudeorum designat qui ferro
ces erant ad occidendum cristuz
a in diuicijs impinguati Vt circū
dederunt potest trahi ad eos qui
illum cum gladijs a fustibus am
bierunt . Obsederunt autem ab il
los qui sepulchrum eius custodi
erunt ne a discipulis occulte rape
ret **Peruerunt sup me os suum**

Clamantes . Crucifige . Crucifige
eum sicut leo rapiens a rugiens
Nicolaus Desiderantes
me deuoare ex
crudelitatis magnitudine **Sicut**
a q̄ effusus sū . a q̄ ei pfecti⁹ fūditur
de vase q̄ alij liques qa de alijs li
q̄rib⁹ effusis reman; sapor odor

per hoc intelligitur q̄ iudei ita int̄
debant annihilare christum vt
de ipso nulla memoria emaneret

Idem Jeronimus **Hugo** Vel si
mus

cut aq̄
effusus sum id est sanguis meus
abundanter sicut aqua effusus ē
Mortem autem domini secuta est
mors spiritualis apostolorum. Vn
de addit a dispersa sūt oīa ossa mea

Iero id est apostoli quia sicut
caro ab ossibus oritur vt
roboretur ita et corpus christi id
est apostoli firmantur a christo.

Nicola **U**l aliter magis
iuxta literam dis

persa sunt omnia ossa mea id est a
iuncturis dissoluta Tali modo di
citur danielis r. **D**omie in visione
tua dissoluta sūt compages mee

a nihil remansit in me viriū. **H**a
dum est cor meū sicut cera liques

cens in medio ventris mei. Sicut
cera a calore ignis resoluū sic cor
humanum in quantum est sensiti

ue ptis organum horrore terribil
pene imminentis. **H**ec autē ad ex
primendam magnitudinem dolo
ris christi sensibilis dicta sunt de
christo. **H**uit tanq̄ testa virtus

mea quia humor existens in cor
pore christi fuit quasi exhaustus
per effusionem sui sanguinis in fla
gellatione: coronacōne: manuū a

pedum confixione et lateris apcō
ne. **I**n cuius aptione post sangui
nem exiuit aqua. vt habetur. **J**ob
xix. ad ostendendum q̄ corpus re

mansit arefactum tanq̄ testa. exic
cata. **E**t ossa mea cōturbata sunt.

quia deficiente sanguine deficit vie
tus ossium. a lingua mea adhe sit

faucibus meis pre defedu humo
ris a i puluerē mortis de duxisti me
id est ad mortē per quaz cor pora

rediguntur in puluerem. tamen
corpus christi a pulueris putredi
ne fuit preseruatū per sue resur
rectionis accelerationem vt didicū

est supra psalmo. xv. **N**ec mirum
si hec passus suz que pdixi. **Q**uo
niam circūde dēt me canes ml̄

ti id est iudei non se habentes ad
me sicut homines sed sicut canes
contra me latrantes in presentia

pylati. consilium malignantium
obsedit me scdm q̄ dicitur. **M**at.
xxvij. Mane autē factō consiliū

inierunt omnes principes sacerdo
tum et seniores populi aduersus
Iesum vt eum morti traderent et

vincū ad duxerūt et poncio py
lato presidi tradiderunt. **H**oc
runt manus meas a pedes meos

clauis in cruce perforando. Et licet
hoc fecerunt milites pylati q̄ erāt
gentiles: ascribitur tamen iudeis
ad quorum impotunam peticio
nem hoc factum fuit. **D**numerauerunt omnia ossa mea quia ita ex
tenderunt me in cruce q̄ ipsa di
numerari po

tuerunt. **Cassiodor.**
Ut qd caro sup ducta celauerat: mi
mia extensione corporis appareret
Nicolaus **A**d cuius intel
lectū sciēdū q̄
quā aliqs cruce affigebat p̄us me
sua corporis a manu i manu fm la
tudinem: a a scapul vsq; ab pedes

secundum longitudinem; capiebatur ut in ligno crucis fierent foramina per quam davi possit et facilius traheret sic factum fuit de christo quoniam autem una manus fuit affixa humo: es curaverunt et ad locum illum qui naturaliter currunt ad locum lesionum et sic nervi fuerunt retrahi versus illam partem. **I**deo ad hoc quod alia manus reduceretur ad locum foraminis in ligno facti oportuit eum trahi violenter cum cordis. **I**dem intelligendum est de pedibus propter lesionem factam in partibus superioribus. propter quod ex tali violenta extensione corporis apparebant ossium iunctura quia christus fuit nudus crucifixus et sic poterant ossa eius dinumerari.

Pro vero consideranda est ipse est me estimantes me hominem puerum eo quod videbant me talia passum. **D**i miserunt sibi vestimenta mea sicut quod dicitur. **J**ohannis. xix. **A**cceperunt vestimenta eius et fecerunt quatuor partes ymaginibus militum unam partem esse super vestem meam miserunt sortem scilicet super tunicam inconsutilem ut dicitur ibidem. **E**t quia non erat convenienter divisibilis miserunt sortem quis eam haberet totam.

Cassio. **A**d sciendum vero cur testatez habeo ponendi animam meam a potestatem habeo sumendi eam potius crucis quam non alterius supplicii elegit sibi mortem. **C**onsiderandum est quod crucis positio talis est ut pars eius superior celos petat inferior terras non deserat. fixa inferorum ima contingat. **E**t velut quod

busdam brachiis extensis latitudine eius totius mundi partes appetat. **J**acens vero quatuor cardines mundi designat. **S**ic in quo posita cuncta videtur esse complexa ut christum in celo christum in terra. christum per cunctum orbem christum quoque ad inferna figuram crucis esse cognoscas. **Q**uod si fuisset ferro truncatus aut ignibus fuisset suffocatus aut lapidibus fuisset oppressus aut fluctibus dimeris aut alia qualibet morte preventus quo signo rogo dyabolus pelleretur. quo verisimiliter frons christianorum tuta mansisset qua figuram corporis et anime firmaretur infirmitas. **N**ulla mors tante maiestati melius convenire potuit nisi hec que nobis perfecte salutis indicia dereliquit. **C**orpus namque christi filii dei cruci clavus affixum lancea perforatum fructum nobis intulit sine fine mansurum.

Post narrationem passionis sue dominus iesus celeritatem deprecatur sui corporis resurrectionem ut perfidorum mala crudelitas superueniente tali gloria destruat. **V**n de dicit. **Q**uoniam autem domine ne elongaveris auxilium tuum a me. **A**uxilium dicit suam resurrectionem que facta est.

Mico. **A**c si dicat tertia die. **M**ico. domine patet protinus resuscita me ad defensionem meam conspice. **Q**ue autem sit ista defensio consequenter exponit dicens. **Q**ue a framea de? **a**nimam meam id est a morte violenta que gladio solet inferri quod factum est quod non per violentiam sed

et mortuus atq; i alieno sepulcro
sepul **Collocō** Translatio ro
tus mana habet.

fic. **Neq; desperit preces pauperum**

Cassio Quod solent facē isti
us mundi honoē glo
riantes viz spernere paupes. despi
cere supplicantes. causamq; de ha
bitus qualitate mentiri vt si sit ve
stibus mitibus verax putetur. **Si**
amicu sordibus mendacissimus
habeatur **S** apud dm longe diu
sum est qui de vestibus nō iudicat
qm̄ opulentiam non honorat sed
preces fidelium pauperum exaudit
a adiuuat Egenus illi preciosus ē
q̄ cū fuerit sanctitate ditissimus

Iero **Ne** auertit faciem suam a
mortuis. a cum clamarem ad euz
exaudi

Hugo Vñ ad hebre
uit me **os. v. dicit apo**
stol. In oib; exauditur ē p sua re
ueren

Cassiodor Sed quib
tia ē de quo
se dic̄ exauditur. vt i q̄v̄t mors nr̄a
eius exicio finiret vt originale pec
catum veteris hoīs redimet precio
sissime pas

Hugo uertit ser
monē ad patrē ostēdens q̄ eccā ita
laudat eū sic hortabat xps vñ dic̄

Apud te laus mea i eccā magna

Nicola q̄ xps noīe p̄is
laudatur in eccā p
oib; terrarū diffusa. **vota mea id ē**
corp; a sāguinē meū voluntarie a
me oblata in cruce reddā. **uertēn**
do substantiā panis a vini in corp;
meū a sanguinē in sacramento eu

charistie i ospectu timētū eū. a fide
tū corā q̄b; cōficiē hoc sacramētū
Ipe est ei sacdos sum; q̄ hac osce
tionem efficit v̄tute diuinitatis. sa
cdos at eccāstie nō ē nisi mister. p
ferēs v̄ba oscecdōs i noīe ei; **Et**
paupes. a v̄huiles a saturabunt

Cassio q̄ osceptis tremidē gnū
si esuriūt. **Saturari** ei
nō potrat nisi q̄s tal esuries possi
debat a lauda **Quo** q̄a auz di
būt dñm. **Quo** uimis lau
dib; a grāū actōe debet accipe hoc
sacramē

Iero q̄ requirit eū p fi
tum **de** a opa cogno
scētis q̄ ipē ē pais viu; q̄ de celo de
scēdit vinēt corda eoz i selm seli. a
aie eozū etnalic vinēt a hoc sacmē
tūz viuificat spūalē a etnalic. **Vñ**
dñs d̄t **Joh. vi. Si** q̄s māducauerit
ex hoc pane vi

uet in etnū **Cassio** **Ill** d̄va
uē biam; q̄d in diuinitatis grā per
seuerat **Remi** **Nicola** q̄ v̄x
miserentur

Nicola ē p
phete d̄d p̄uidētis oīū hoīez gētū ab
fide xpi an̄ finē mūdi sic p̄dēm fuit
daniel. vñ. **Ois** ppl's t̄bz a lingue
fuiēt ei **Vnde** dic̄ **Remi** miserentur

Hugo p fide quā p̄dicabāt
ap̄l̄ia sic cōuertēt ab
dñz q̄ aūsi fuerāt p idolatraz v̄mū
si fines terre. q̄ ex vniuersis simb;
ēre collicā ē eccā catholica **Et** addā
bunt in conspectu eius vniuersē fa
milie gen

Cassio **Requis** puta
tiam **Cassio** ret dubium q̄
mō eēs ab vniūf gētū; adorand;
mēposuit i ospectu ei; vbi null; ab
orat n̄ q̄ de sincera fide p̄sumpserit

Conspicuum enim illius non est nisi supra fidelissimos et beatos. Quoniam dominum **Iero** Regnum dei est regnum **Iero** aboli cecidit et regnum christi **Nicola** aduenit

Et ipse christus qui est idem cum patre ratione deitatis dominabitur gentibus

Hugo supra dixit de manducatione spirituali eucharistie ibi erant pauperes ac hic consequenter agit de manducatione sacramenti que communis est bonis et malis unde dicit manducauerunt corpus christi in sacramento et ad orauerunt exterius genua flectendo omnes **Cassio** id est diuinites terre **Cassio** id est diuinites qui habent in diuinijs presumptionem.

Et hi diuinites qui sunt tepidi christiani in conspectu eius cadent omnes qui descendunt in terra id est in terrenas concupias carnis fragilitate descendunt et omnibus apparere non possunt si dei conspectui noti sunt.

Augustinus Solus enim deus videt quomodo cadunt in uerba que celestis uersatione deserentes in terra eligunt beati apparere hominibus in uidentibus ruinam eorum

Hugo Ita erit malus dicit christus si de me et de meis qui digne sumunt corpus meum erit hoc quod subdicitur et anima mea illi

Jeronimus id est deo uet patri quia mors in uoltra non dominabitur et semini meo scilicet filij ecclesie **Hugo** amore in fuit ipsi **Hugo** stitae non timore pene hoc est enim per predicati

onem apostolorum Unde subdit. Annuntiabitur domino generatio uentura. **Nico** et generatio populi christi scilicet qui regeneratur in christo ex aqua et spiritu sancto que tempore dauid adhuc erat uentura: et per orbem diuulganda. et annuntiantur celi et apostoli et discipuli dominum qui celi dicuntur in xviii. psalmo. iustitiam eius et mandata christi et euangelium ipsius populo uidelicet christiano: qui nascitur per fidem ex aqua et spiritu sancto quem fecit dominus scilicet christus liberum a peccatis.

Cassio Creauit enim quando ille de ventre matris exiit. Sed tunc cum a peccatis liberum fecit quoniam christianismum per aquam et regenerationis instituit. O dura corda iudeorum. o insensate mentes infidelium. Nonne hic solus psalmus ad passionem domini credenda sufficere debuisset quam sic euidenter de se ueritas ipsa predicauit. Et ne aliquid excusatio duris animis corde relinqueret sequuntur in aliis De hac re psalmus euidenter et manifestissima prophetia descripta. scilicet xxxiiij. li. lxvij. et cxvij. ut nulli debet esse ambiguum quod tantis precibus cogitatur fuisse diuinites **Collectio** Nos uulgati. **Collectio** igitur quia per misericordiam dei et fidem filij eius christi Iesu per cultum infidelitatis euasimus ut exinde dignos per nostrum modum gratiarum actiones referre prompti excitemur. Iugiter uero memorie commendanda est quod tunc per nos dominus Iesus pauper factus est et dolens a discipulo traditus in manibus inimicorum suorum. ligatus: consputus: et uersus: percussus: saturatus opprobriis

is falso accusatus. flagellis ce fus.
 spinis coronat? morti adiudicat?
 clavis cofossus. suspensus patibu
 lo crucis. felle potatus. a tandem
 p peccatis nostris i cruce mortu?
 a lancea latus eius perforatum e
Vnde in nostre redemptionis sac
 mentum sanguis et aqua pfluxit
Dec bere at semper animo nostro.
 vulnera eius in cruce pendentis in
 spicientes. iugem memoriam de
 eius passione cum suspirio a cor
 dis doloe habeamus. quatinus sic
 ei compativaleamus vt ipsi post
 hanc vitaz copulari mereamur i
 reg **Mico** Moraliter autem pos
 no set exponi iste psal
 mus de quolibz fidei qui est mem
 brum christi qui in afflictione me
 tis siue corporis positus petit a de
 liberari. a quibus cum adiutorio
 dei resurgit salte spiritualiter. et si
 non corporaliter quia deus pmit
 tit aliquando fideles suos i afflicti
 ombus corporaliter moiet p me
 ritum patientie pueniat ad ma
 ius premium celestis glorie. ad
 quod nos perducatur qui est bene
 dictus in secula seculorum Amen

Psal. xxij

Dominus re
 git me Titul? h? psal.

Psalm? 68. q? **H**ugo supra egit
 p? ex pmissis **H**ugo de passione
 christi a de fructibus eius. hic at
 adhuc profequitur fructum eius
 qui e liberatio a captiuitate babi
 loica. s. a pcto a hęc fca e p passio

ne; dm p qm data e nobis libtas
 redeubi ad supna iherz; ad qm u u
 timur p. r. dietas siue gras qs in
 hoc psalmo describit propheta.

Castio Loquitur em per to
 cum psalmuz fidelis
 sim? christianus. primi ho minis
 vetustate de posita. regeneratus ex
 aq et spiritu sancto. gras agēs at
 qd dicens

Omnis **H**ugo christus L
 nus | regit me |
 redeunte de captiuitate pcti vt dux
 viatorez ne deuiet. vt lux in tēbris
 ambulantem ne cadat. vt pastor
 gregem ne a lupis preat

Jeron. La nihil mhi dicit |
 qui deum habet a qui
 deo adheret nihil tōmi deest ei vt
 ait ppha. Nihil deest timēti b? dū

Hug Et h? pbat p idudōem
 illoz. r. q? sunt neāria via
 tori **Prima** grā e ogmicō sacre sep
 tue de q die Li loco pascue | r. sacre
 scripture | ibi me collocauit |

Casti. Sicut enim pecudū cor
 pibus pingue dmem
 pstat ager de pastus. ita a sermo
 diuin? animā nouit fidelis sagina
 re meditat? de his pascuis satua
 tus euictauit ille qui dixit deo **O**
 dulcia faucib? meis eloqa tua sup
 mel a fauū ori

Hug Secūda
 meo a his filia **Hug** grā est
 baptismi regnatio qē ianua fidei
 de q sedit **S**up aquā efedōis |
 r. sup lauacruz baptismi

Cal. q? aia st erit ariditate pcti
 ad bonos fructus ferēdos dms mu
 nerib? irrigat. **Hugo** Et bñ dē

aqua refectiois quia baptismus
reficit a reformat in homine simili
tudinem dei qm deformauit dyabo
lus p pama sup hanc aqm Lectu
cauit me | sicut pueruz fidei nutri
meto. Quasi dicat recepto sacimen
to baptism quasi subameto pau
lasi alia sacrameta recepi q nutri
unt aiaz ad recipiendu solidum ai
bu id est doctrina pfectiois. **T**er
cia gratia e omnimoda conuersio
ad deum vt nichil preter eum que
rat homo de quo addit. Lanimam
meam conuertit. Iad se vt munda
nis rebus non inhiet vel intebat
q minus ad eum currere libe possit

Cassi que post baptismuz de
peccatrice facta e iusta
de fetulenta mubissima que dudū
sub dyabolo fuerat captiua si tunc
est salubris ista conuersio si non
iterum in centenis vicis in peccata
relabatur

Hugo Alia. s. q. rta g
tia qm fecit do
min? viro iusto est q ducit euz p
cōpendium consiliorum vns subdi
tur. Aduxit me sup seitas iusti
cie. id est per consilia p q deducit
homo vt rectius a citius perueiat
ad patri

Cassio Semite eniz
iusticie. sūt
duo precepta caritatis. in quib?
lexa sermo p. h. a. s. conduditur.
videlicet diliges dominum deuz tu
um ex toto corde tuo a ex tota aia
tua. a proximum tuum sicut teip
sum. addit. propter nomen suū.

Vt nemo diceret meritis suis col
latū qd a diuina gratia probatur
esse concessum. Sequitur quinta

gratia que est securitas per qua
viator iste ducitur per viam hui?
mundi vnde subditur. **N**am et si
ambulauero i medio vmbre mortis

Hugo peccata vel peccatores
dicuntur vmbra mor
tis quia per ipsa peruenitur ad ve
ram mortem inferni vnde p. s. i. r. di
citur. Habitantibus in regione vm
bre mortis lux orata e eis. Sic ergo
continua hite ram: pericula vie nō
possunt mihi nocere quia domin?
deducit me. Nam si ambulauero i
ter peccatores quoscuq; Non ti
mebo mala. Culpe ad qm trahere
me vlt. nec mala pene qm mihi
insigant. Quoniam tu mecu es.

Aug? Nunc habitas in corde
meo per fidem vt post
vmbra mortis etiam ego sim te cu

Cassio Sive vmbra mortis
absolute dyabolu
est qui obscure nobis laqueos po
nit. vt nos per nebulas ipsius de
cepti i eterne mortis precipicia cor
ruamus. Nō timebo eius prauas
temptationes a fraudes quia tu de
us meus presētie tue me tuitione
defendis. sicut scriptum est in pro
pheta. Nō te deseram. nō te derelin
quā. Sequitur vi. gratia que e pa
cientia a gaudium in tribulacōne

Vn die. Urga tua a bacul? tu?
ipa me conso
lata sunt

Ieroo Per vir
gam itel
ligit ebulatio a disciplina pris. p
baculi sustentatio ipnti a solacō
futura accipit. **C**ass. Istis g
duabus reb? fidel se afferit conso
latum. Vna est discretio siue casti

gatio que conuertit uiciosos. Altera est gubernatio que sustinet fidelissimos christianos. Ipsa ponit in plurali numero pro istis duobus que uirga et baculus signant. Sed uideamus quemadmodum utraque nos consolari poterunt cum res omnino diuersae sint. baculum quippe non est dubium consolari qui ad operam ferendam humane intellectui semper assumitur. De uirga quid dicimus que percutit affligit et nostram uicium iudicialia seueritate castigat. Consolatur plane et ipsa fideles quando eos ad uiam domini adhibita emendatione perducit. Nam recte consolari dicimus omne illud quod uiuat et si ad tempus nos per distractionem contristat sicut dicit apostolus ad hebreos. Omnis disciplina ad presens non gaudij uidetur sed tristitie. posterum autem multum fructum affert.

Hugo Consolantur autem nos flagella domini propter tria. Primo quia signa sunt paterne dilectionis sicut ipse dicit a peccati. in. Ego quos amo arguo et castigo. Secundo quia penas eternas in temporalem commutant. Unde ait sancti penas temporales lucrum reputant quia per has se eternas euadent non ignorant. Tertio quia eterna gaudia donant. Unde sapientie. in. dicitur. In paucis uerati in multis bene disponen.

Iero. Studierunt ergo me afflicereunt.

Hugo Septi mortificatio

tia est refectio eucharistie de qua subdit **Parasti** in conspectu meo. **Castio** id est predestinata. **Castio** in altare sanctum quod cum uidet ecclesia quod circumdat populus christianus. Ecce uero mensa est beata conuiuatio corporis et sanguinis christi. epulatio felix. saturitas fidei. esca celestis.

Hu. Hanc mensam parauit christus. et non alius sicut pro uerbis ix. dicitur. Sapientia id est christus edificauit sibi domum id est sanctam ecclesiam et excidit columnas uinum id est. uinum. sacramenta que sunt in ecclesia. immolauit uictimas se ipsum offerens in ara crucis. miscuit uinum et posuit mensam quando corpus et sanguinem suum in altaris sacramento fidelibus dedit manducandum. misit ancillas suas id est predicatores ut uocarent ad arces id est ad sacramentum corporis christi quod est munimen contra inimicos. Unde subiungit. **aduersus eos** scilicet demones. **qui tribulant me** diuersis temptationibus.

Cast. hoc sacramentum sumitur ad remissionem peccatorum et uitam eternam possidendam.

Hugo Octaua gratia est letitia spiritus ritualis de qua subdit **Impinguasti** in oleo caput meum et letificasti mentem meam letitia spiritus.

Iero. Mens enim caput tui. **Iero.** uocatur quia sicut a capite reguntur membra. Ita cogitationes mente reguntur uel disponuntur.

Hugo Ratio quare oleum dicitur spiritus

h.

Omnis est terra

ra et ple. Huic psalmo
preponitur talis titulus

Psalmus dauid prima sabbati.

Glosa Iudei propter digni-

tatem sabbati appel-

lant omnes alios dies septimane

videlicet prima sabbati id est pri-

ma dies post sabbatum. secunda

sabbati tertia sabbati et sic de alijs

Gentiles vero appellant dies nomi-

nibus planetarum dicentes dies

solis. dies lune et sic de alijs. cristi-

ani vero omnes dies appellant feri-

as eo quod semper ab opere peccati est

ferian **Cassio** Prima sabba-

dum **Cassio** .ti signat diem do-

minicam quia prima est post sab-

batum in quo die dominus resurrex-

it et isti seculo cognoscit subuenisse

Glosa est ergo sensus prebi-

di tituli Psalmus

iste cantatur a dauid de gloria re-

surrectionis christi et hominis refor-

matione que resurrectio facta est

prima sabbati id est in matutino

prime sabbati que nunc dominica di-

es dicitur ob reuerentiam et excel-

lentiam resurre-

ctionis eius **Collector**

Sicut enim prece post victoriam

belli clamat totam inimicorum ter-

raz esse victoris. Sic propheta da-

uid preuidens in spiritu dominacione

christi in omnes gentes post resur-

rectione eius esse venturam clamat

uniuersum orbem terrarum esse christi

Cassio ut sicut se nullus ab

imperio probaret ex

ceptum Ita nec ab eius fide crederet
alienum unquam genus humanum
alloquens ait

Omnis est terra id est ecclesia

que nutrit et continet popu-

lum christianum. a domino specialiter

pura mente famulatur. et plenitudo

eius. Id est multitudo sancta que reple-

tur ecclesia. Sed ne hanc terram ecclesiam

putares ex sola regione collectam

consequenter subdit. Orbis terra-

rum. et uniuersalis ecclesia que totus

mundi ambitus continetur. Et un-

uersi qui habitant in eo. et non qui

conueniunt et recedunt sed qui fixa

mentis stabilitate persistunt. Habi-

tae enim manere dicimus. Ille solus

ecclesiam habitat qui usque ad obitum

suum in fide rectissima perseverat

Sicut et alius psalmus dicit ut inha-

bitet in domo domini omnibus diebus

vite mee. Et bene ecclesia debet esse sua

Hugo Via ipse super ma-

ria. et in amaritudine pas-

sionis sue vel super amaritudines tri-

bulacionum et viciorum huius seculi flu-

ditus. fundauit. et corroborauit.

eam. in fide ut anchora fidei procel-

las cuiuslibet periculi non pauescat.

et super flumina preparauit eam.

et super cupiditates huius

Iero mundi constituit eam ut

ipsa superior esset mundata sine

macula. **Aug** Humilia in ma-

ruga. et fluunt. et

cupidi homines labuntur in secu-

lum. quos etiam superat ecclesia. que

deuidis per dei gratiam cupiditatibus

secularibus. ad recipiendam im-

mortalitatis claritatem parata est.

Nicola Ad leam intelligū
tur predici duod
sus hoc modo. Dm̄ est terra a pleni
tudo eius. per pleitudinē intelligū
tur animalia. a frenascentia. orb
frarum a vniuersi qui habitant i
eo p hoc tollitur error manichei. q̄
dixit ista inferiora corruptibilia n̄
esse a deo bono s̄ malo qui posuit
duo principia vniū videlicet boni a
alterū mali. quomaz ipse sup ma
ria fundauit eam. **Nō** est p hoc in
telligendum qd mare simpliciter i
ferius terra sit cū terra sit infimuz
elementum et gūssimum sed so
lummō fm aliquas ptes tre scilz
ripas maris que supeminēt aqs
a p talem modum loquendū dicit
q normannia est sup maē ocea
nuz a ianuenfis ciuitas sup mare
medietaneū. Et sionit de flumin
bus qd parisius est sup secanā Et
aurelianis sup ligetū. a sic de alijs
Ad hoc enim terre sunt situate sup
maria vt deseruiant vtilitati hoim
viz nauigationibz a piscacōibus
Cassio Postq̄ docuit breuē
vniuersa dñi esse que
condidit. Nunc interrogatiōni respō
dens qualis esse debeat qui se ip
sius desiderant nūcupari. p̄mittit
ergo interrogatiōnes vt apta respō
sio subsequatur. **Iero** **Q**uis pro
tur dices. **Iero** raritate po
nitur. ascendit in montem domini
Hugo Iste mōs est s̄cta ec
clesia de quo christus
i s̄do psalmo. Ego autem consti
tutus sum rex ab eo sup sion mon
tem sanctum eius. **Quis** ergo dig

ne ascendet in ecclesia vt sit de eccā
nō solū nūo s̄ ec merito. q̄ multi
sunt de eccā numero tantū q̄ si as
cendunt nōn stāt sed cadūt. **Iero**
subiūgit. aut quis stabit. post sa
centum perseveranter: p̄ fide a bo
nam opacionē. in loco sancto ei?
id est in ec. **Col** **I**eromimus do
clesia **aug** a cassi. di
cūt montem dñi esse altā iusticiaz
vt est illud **Vade a vnde omnia q̄**
hates a da paupibus a tēbis the
saurum in celis. aut quis stabit i
loco s̄cto. **Iero** id est sup hāc
eius altissimaz iusti
ciā eius ac si dicat qd ml̄ ti ascēdūt
a non perseverant. **Deinde** p̄m̄ s̄te
interrogatiōni respondet dicens.
Innocens manibus. cui? opacō
Cas neminem ledit sed quan
tum potest adiuuare con
tendit a ne putares hoc suffice
re addidit. a mundo corde. id est qui
mundus est in cogitatione. qui n̄
accepit in vano animam suam In
vano enim accipit animam suam
qui putat desideranda que sūt trā
sitoria v̄ caduca veluti terrena. **I**
le vero i vano non accipit animaz
suam qui se nouit ad diuinitatis i
telligentiam procreatum. ad legē
domini custodiendam. ad cogita
tiones eterne vite. a q̄c quid q̄ p̄t
sup̄ vna gratia promereri. nec iū
uit i dolo proximo suo. In dolo in
rat quisq̄ qui alie facturus ē qm̄
promittit veraciter. **Iurā** in veteri
testamento prohibitum quidem
non est. scriptum est enī. **Iurā**uit
dominus a non perimit eum. **Le**

gimus enim prophetas sanctos iurasse Et quare dicit in euangelio Non iurabis neq; p celum neq; p terraz ac nisi q̄a humano generi de infirmitate mentis frequenter nascitur causa perire. Et ideo in nouo testamento vtilius dicit esse omnino n̄ iurandū. primo premit p̄tias obseruationes. Et osequēte s̄dit pre **Iero** Die accimā dicens **Iero** piet benedictionem a domino. illam videlicet in futuro de qua habetur. Mathe. xxi. venite benedicti patris mei percipite regnum. Et tene dicit a dño

Callio quia ipse benedicit qui iudicaturus est Ipse absoluit qui incommutabiliter damnare potuisset Et vt illa benedictio non per merita sed per indulgentiam domini remissivideatur. Ibico subiungit. a misericordia a deo salutari suo. Salutaris noster est christus dominus a quo a beatitudo tribuitur a peccata laxantur. Nec moueat quod p̄dixit hic accipiet benedictionem a domino. Et postea subiunxit: et misericordiam a deo salutari suo: dum in ordine reruz primo parcat peccatis nostris. a postea benedictionis ipsius munera subsequantur. Hoc enim frequenter inuenis eē variatum: vt primo misericordia ponatur vt ē illud de misericordia nostri a benedicat nobis. Itē q̄ conuertit illuminet: vultum suuz super nos a misereatur nostri. Que figura dicitur anastrophe id est p uersio quando ponimus ordine cō

uerso sententiam quia singularit̄ superius dixerat: quis ascendet in montem domini. Pane generatio ni cristiane hoc cognoscitur applicare euz subiungit. **Hec est generatio.** Que sacri baptismatis force renascitur a fidem suam pia operatione commendat vnde sequitur. Querentium eum. Dominum videlicet saluatorem. Hi sunt qui se non ambiūt p̄poni sed suo ordine suo q̄ sine contenti sunt vt vlt̄ minimā p̄tē in christi regno mereantur accipere. Sed qui a sunt alij nimio fidei calore feruentes qui operū bonitate nonnullis p̄poni se velint addidit. Querentium facies dei iacob. vt hoc in illis faciat quod in iacob fecisse declaratur. qui posterior natus. primatum fratris senioris. **Iero** Sequitur vox angelorum qui euz christo ad infernum descenderunt atq; tartaros ministros. dicunt a ostendūt sese principem illorū ligaturū ducere. Et tollite. Iis est erigite oves principes tenebrarū portas vestras: videlicet inferni et eleuamini sursum de inferno vos porte eternales id ē anime sanctorum que eternales dicuntur quia semper sine fine regnatiē sūt ap̄ deum. Introibit rex glorie. scilicet dominus christus immense caritatis retinens regnum. Hi quoq; attoniti stupore mentis percussi dixerunt. Quis ē iste rex glorie. ac si dicant nos regem habemus dyaboluz iste rex glorie quis est. Respondent angeli christum p̄ce

.hiii.

entes ad infernum. ipse est **Domini**
fortis a potens qui mortem
vicit **de minus potens in prelio**
contra dyabolum principem vrm
quem aligavit a nunc venit euer
tere domum vestram a diripere va
la eius id est constringere inferna
lia claustra a educere captiuam cap
tiuitatem quia spoliato tartaro re
duxit secum multitudinem captiuorum

Glosa Deinde angeli prece
dentes christum in
ascensione acclamabant alijs eo
rum principibus vt viam venien
ti domino aperiant ei qd occurrat
vnde dicunt **Et tollite** lib est re
serate venienti domino **O vos** pri
cipes **celestes** **portas vestras** lib e ad i
tus celestes **et eleuamini** id est
aperiamini vos **portas eternas**
videlicet ianue **Et intro**
sempiternae **Et ibit rex**
glorie qui non solum post resur
rectionem immensam possidet cla
ritatem. verum etiam et illam qm
equalem cum patre habuit prius
q mundus **Glosa** Ipse au
ficeret

Glosa Ipse au
tem virtutes angelice nouo misterio christi
carne induti stupefacte querunt cur
admiratioe **Vis e iste rex glo**
rie quibus res **Et** **dominus** **et**
pondent alie **Et** **titulus** qz
super nouem virtutes celorum se
det. merito virtutum dominus dici
tur quia pro nobis homo factus
est morti traditus. infernalibus te
nebris est additus. Quod clemē
ter suscepit paciēter tolerauit. for
titer vicit. mirabiliter consumma

lit Quisq; virtute propria calcans
inferos cum triumpho rebiens ad
supernos cum gloria ascendit ad
celos. sedet nunc ad dexteraz dei pa
tris omnipotentis. interpellas in
giter nostris pro delictis **Ipsa est**
rex glo **Cassi** Sūt quide dno
rie

Cassi Sūt quide dno
rie donate a age li
gloriosi potestates throni dñacio
nes a alie potentissime creature si
nullus est rex glorie nisi qui eos
conhibet et continet summatim.
Totus hic psalmus ad moralem
pertinet disciplinā **Commonet ei**
vt vramitatib; derelictis. vero a pio
domino seruiatur fideliter. **Quid**
em beatus qd illum sequi qui hu
manum genus inflictam mortem
iussit euadere. **S; preista dne vt qui**
portas misericordie tue lauacro sa
cte regenerationis intrauim; nul
lis inde peccatis impellentibus ex
eamus. **Per dominum nostrum**
Ihesum christum qui est benedi
ctus in secula seculorum Amen.

Ad te domine
leuauit **Titulus in fine;**
Psalmus dauid;

Glosa Iste psalmus e con
solatio fidelium vtra
aduersa seculi sine oratio ecclesie
Sensus autem tituli talis est psal
mus iste dirigens nos in finem id
est christum: attribuitur dauid id
est ecclesie que hic loquitur in per
sona peitentis p flagella correcti

Nicolaus Petit enim i de
uam dñacionem. d.

Ad te domine leua uiam animam
meam. Ista oratio est ascensus
mentis in deum. seu eleuatio secu-
dum damas. **Cas** Ergo de terre
cennum

Cas na conuersa-
tione a carnalibus desiderijs di-
cit leua se animam suam ad con-
templationem rerum celestium qua
facile humana despicit qui diuina
conspex

Nico Deus meus in
erit. te confido. Id est
in tua bonitate non in mea equitate

Augusti Ex eo quod in me con-
fidebam producit
suisque ad istam infirmitatem carnis

Hugo Non erubescam. pec-
catorum meorum con-
fessionem. Neque irideant me ini-
mici mei. Vide licet. demones. Vn-
de gregorius ait. Nisi contra eos vi-
gilemus patimur irrisores quos
ad peccatum habemus persuasores.

Nico Et enim uniuersi qui su-
stinent te lib est qui su-
stinent te temptationes et persecutio-
nes propter te non confundent.
eternaliter in futuro. licet aliquan-
do in presenti temporaliter confunda-
tur. Consequenter ostendit quod sunt
digni eternaliter confundi dicens

Confundant oes inimici ageres.
Vide licet ydolatre et innocentium
persecutores. **Supu acie** Id est in-
utiliter et infructuose. imo multum
damno. **Iero** Hoc dicit propheta
se. **Iero** tando si non optato

Nicolaus Consequenter
format petitionem suam. dicens. **Q**uas tuas
domine demonstra mihi. **I**ducendo

me per viam rectam iusticie inter-
deuia huius vite que nullus absque
tuo auxilio potest sufficienter euitare.

Iero **Et semitas tuas** edoce
me. Id est arctam et angustam viam
quod ducit

Coll Sicut mundo re-
ad vitam. **Coll** nunciatur se ipsum
abnegare. et cetera. **Nicola**

Semita strictior et redior est via cui
Et propter hoc petit non solum di-
rigi in iusticia communi necessaria
ad salutem sed etiam hoc in iusticia
excedenti que tendit ad perfectionem

Item cassi et augusti in. **D**irige
me. **I** ad vitam. **I** in veritate tua. **P**er
me ipsum non noui nisi menda-
tum. **Q**ue me. **S**cientiam

Nicolaus que non potest
haberi humana
investigatione. **Q**uia tu es deus sal-
uator meus. **I** ad salutem dirigere non
possum nisi per tuam illuminatio-
nem. **H**omo enim diuinitus ordina-
tur ad finem excedentem cogniti-
onem naturalem secundum quod dicit. **Ysa**
ixij. **O**culus non vidit nec auris
audiuit et in corde hominis non ascen-
dit que preparasti diligentibus te.
Ad finem autem incognitum tota-
liter nullus potest se dirigere et ideo
omni diem edoceri a deo: ad consecra-
tionem salutis eterne. **Q**ue me. **I** est
propter te. **I** sustinui tota die. **I** om-
ni videlicet tempore vite mee.

Cassio **D**uc sunt res que ef-
ficiunt bonos cristi-
anos. prima ut deum nostrum sal-
uatorem esse credamus. **S**ed ait **sb**
h. iij.

totius vite paciā retributionem
ipſius expectare debeamus

Nicola Postq̄ petijt diu
nam dīrectionem
inter deū a huius vite. hic cōſe q̄n
ter petit offendiculi remotionem
quod i vita recta potest impedire
hoc est peccatum prepediens a re
ctitudine vite. Ad hanc autē remo
tionem impetrandam allegat pri
mo misericordiam diuinā dicens.

Remiseris miserationum tua
rum domine a misericordiarū tua
rum. **M**ia proprie loquendo est
actus interior miserationis. misera
tio non efficitur exterior. Et utiq̄ sibi
postulat populus cristian⁹ largi
ri scilicet actus misericordie diuine
qui est idē quod ipse de⁹ a efficitur
eius qui recipitur in eo cui⁹ mise
retur. **C**ass. **L**que a seculo fuit
id est a principio mundi. **N**ūq̄ ei
sine illis fuisti qui etiam peccatez
hōiem vanitati quidē sed in spe sibi
iectuz tot tantis q̄ creature tue cō
solationibus si **M**ic **Delicta**

Mic inuentu
tis mee. id est peccata ex passioe
cōmissa quia passiones carnales
dominantur tempore iuuentutis.

Cass. delictum quidā volūt
dictum q̄ ab eo q̄ viam linquat
equitatis: non tamen in summa
criminiū prauitate verſetur. De
lictum est enim: auidius cibum su
mere. cachino in cōpetēter resolu
tiosis verbis opam dāe et cetēa
huiusmodi. q̄ grauissima et morta
lia non videntur esse peccata. s̄ tū

cōstāt esse prohibita. **I**uuentutez
non tantū floridā etatez posu
it sed precipitatiois audaciam.
Nam multi iuuenes morum gra
uitate maturi sunt. **E**o uerso qui
dam senes leuitatis crimine macu
lantur. **L**et ignorantias meas. id
est peccata ex ignorantia cōmissa
quia multa facimus que mala eē
nescimus. **L**ne memineris. ad me
punimendum in futuro iudicio tuo
ea refer.

Nico Sed potius
uādo **Nico** scādam miseri
cordiam tuam memento mei tu
remittendo mihi culpam a dando
gratiam. **p**ropter bonitatem tuā
dñe. a non propter merituz meū

Hugo Sicut dicitur in glosa
differentia est inter
misericordiam dei a bonitate eius
quia misericordia est q̄ fit miseri
bonitas ē q̄ impedit oib⁹ cōis. **L**

Ovis a reat⁹ dñs. **L** a misericors
dimittēdo p̄cā. **L** iust⁹. **L** a digna vlti
mo iudicio merita requirēdo. **I**tez
aug⁹ **L** p̄ter hoc. **L** q̄a dñs ē miseri
cors a i

Nico **L** lege dabit
stus **Nico** delinquentib⁹
in via. vite presentis que lex est
vt si vere peniteant misericordiaz
consequantur. sin autem eternali
ter puniantur. **L** tan q̄ sua misericor
dia abutentes. **L** **O**riget mansue
tos. id est in animo placidos. **I**n
iudicio. **L** in preceptis iudicialib⁹
seruandis per que homo bene se
habet ad pro **I**ero. **L** dōcebit
rimum.

Iero **L** dōcebit
as suas. **L** vt videlicet deum ex toto
corde diligāt. **C**assiodor⁹

Inter mansuetos a mites videtur
esse distantia. Mansueti dicuntur quasi
manu consueti. hoc est tolerantis
iniurias non reddentes malum pro
malo. Mites sunt qui nulla furoris
accensionis turbantur sed leuitate
animi iugiter perseuerant hoc docent vias
suas de quibus subdit **Alue: se vie**
domini **Nico** **u**opa eius que sunt
in **Nico** **q**dam vie deueniē
di in cognitione ipsius. **m**ia et **v**e
ritas. **i**usticia que licet in aliquibus
ei⁹ opibus magis appareat mia ei⁹
vt in p^{ri}matione scōu. tū est ibi ec
iusticia in q^{ntu} deus ordinauit q^o
pro talibus opibus reddetur p^{mi}uz
eternum p^o q^o dicit ap^ol^ous. ij. ab
chorin. x. bonū certamē certauit cur
sum consummaui. fide; seruauit. iō re
posita ē in corona iusticie qm red
det mihi domin⁹ in illo die iustus
iudex. Et similiter licet in aliquibus opi
bus plus appareat iusticia; vt in
damnatione maloū tū ibi est mi
sericordia in q^{ntu} punit citra cō
dignū quia tanta est offensa quā
tus ille qui offenditur. Et ideo in q^o
libet peccato mortali incurritur de
vigoē iusticie pena infinita. Et he
vie manifeste sunt. **re**quirētib⁹. **i**
id est custodientibus. **l**estamen
tum eius. **i**id est lege; a deo datā
let testimonia eius. **i**id est monita
prophetarum et apostolorum ipsi
us. quod apparet per experientia;
diuimorum beneficiorum q^o vniū
se vie domini sunt misericordia et
veritas a hoc bene consonat litere
Jeronimi iuxta hebreū que sic ha
bet **O**mnēs semite domini misericor

dia et veritas his qui custodiunt
pactum eius et iustificationes ei⁹
Deinde concludit populus fidelis
petitionem suam de remissione pec
catorem dicens. **P**ropter nomē
tun; domine. **i**id est propter declara
tionem bonita
Casto **v**el q^o
tis tue est Jesus quod lingua nostra in e
pretatur saluator. **p**ropter iusticia; **p**ec
cato meo. **i**psū remittendo

Nico **m**ultum est enim. **i**id
est excedens facultate; **v**irtutis mee ad satisfaciendum q^o
de nullo peccato pot^o hō satisfacere
nisi ex dei dono. **n**ullus enim op^o ē
satisfactoriū absq^o diuina grā fecit

Casto **d**einde ostendit q^o sicut
aut quali q^o munere gra
tuleē cum **Nico** **q**uis est
dicit **Nico** **q** hō timet do
minū. **i**scilicet timore filiali. **l**egē
statuit ei. **i**scilicet legem diuinā et
legem nature. **m**via quā elegit.

Hugo **q** homo eligit viam
qm vult siue viā vite
vel viam mortis sicut dicitur. eccl.
xv. **A**n te hōiem vita; mors bonum
et malū q^o placuerit ei dabit illi

Nicolaus **i**id est in potesta
te eius est ad bo
num tendere et a malo declinare.

Iero **s**imile huic pro moysē ad
p^ol^om p^otestat dñs dicens
Ecce hodie statui ante oculos tuos
ignē et aqm. bonum et malū vita; et
mortem. elige vita; et viues. **A**pi
ma eius in bonis demoabit. **i** h^o
est in p^omijs futuris si elegerit vita;
l et seme n eius. **i**id est opus q^o h

sancte uiuendo seminauit. Ltere
ditabit terram. id est possidebit
uita perpetua tanquam habet
tate sua. Germani

Casti
est dominus timentibus eum. Ti
mor humanus diffidentia; ebuat
diuinus autem spei firmamenta credit

Hugo quia ipse timor domi
stabit et firmat cor in
domino. Vnde dicit gregorius. An
cora mentis pondus timoris. timor
domini fiducia fortitudinis. quod testa
mentum ipse. scilicet dei promissi
one. let manifestetur illis. timen
tibus deum; in presenti per fidem.
et in futuro per spem. Et quia tota
tanta expectat populus fidelis a do
mito id subiungit. Oculi mei. site
riores scilicet intellectus et affectus. In
tellectus per cognitionem et affectus per desi
derium. semp ad deum respiciunt.

Iero lqui ipse euellet de laqueo.
diaboli. pedes meos. u
sensus meos a quo prius per vo
luptates seculi.

Hugo facile
capiebat. Hugo enim
euadit laqueos in terris qui semp
habet oculos in celis. Respice. i
tu domine. lime. pietatis

Mic affectu. quod miserere mei. in
effectu. quia.

Hugo id est non
vniuersus. p plura
distrahit sed in unitate permanens
nec diuisus ad multa querenda quod
vna; petij a domino. quod pauper sum ego.

Castio a mundi illecebris
segregat nullaque se
culi abiectione refectus. Tribulatio es
cordis mei multiplicata sunt.

Glosa id est tot sunt calamita

tes mundi quod earum anxietas per
uenit ad.

Hugo Tribulatur
iustus inuis
in corde propter mala aliorum. ex pro
longatione etiam exilij. et ex dila
tione patrie celestis. de necessita
tibus meis Gre xx. libro mo
erue me.

Gre ratiuz. Natu
ra humana condita est sed ad in
firmitatem vitio proprie volunta
tis lapsa in calamitate; cecidit quod
pressa innumeris necessitatibus in
hil in hac vita nisi unde affligere
inuenit. Crebro enim seductio
ceca occasione inuenta dum ne cessita
ti debita reddimus voluptatis vi
tio deseruimus: et infirmitatis
velamine ante discretionis oculos
excusatio nostra se palliat ac qua
si sub patrocinio explende utilita
tis occultat. Vnde sancti viri in omne
quod agunt studiosissima intenti
one discernunt. ne quid plus ab eis
nature sue infirmitas: quam sibi detur
erigat. ne sub necessitatis nomie
in eis vitium voluptatis exerceat.

At contra reprobi gaudent in his
corruptionis sue necessitatibus. quod
nimirum eas ad usum voluptatum
torquent. Cum enim reficiendis ci
bo corporibus nature seruiunt per
delectationem gula in voluptatis
ingluuiem descendunt. Cum teger
dis membris vestimenta querunt
non solum que tegant. sed etiam
que extollant. et per colorem ocu
los seducant. et etiam contra tor
porem frigoris non solum que mu
niant sed etiam que per molliam delant
et tadium mulceant experit. Necessi

tatis enim causa in vsum voluptatis vertere quid est aliud quam misere infirmitatis sue squalorem viciorum faciat. De quibus necessitatibus vir iustus postulat literari atque subdit

Hugo Ad id est propicius respice humilitatem meam si corbis contricione et laborem meum et labore corporis in satisfactione

Augustin Ex his sacrificiis placatus dimitte vniuersa delicta mea id est omnia peccata mea que per infirmitatem vel huius vite caliginem admitto

Sequitur vox ecclesie

Calli Respice inimicos meos pro ipsis orat ut redeant et conuertantur quia quos ille respicit sine dilatione conuertit sicut in euangelio petrum dominus respexit ut fletet Et quia multo uerbis sine maximo dolore non potest sustineri subiungit

quoniam multiplicati sunt **augu** non solum foris sed et intus in ipsa ecclesie communiōe non desunt inimici et falsi fratres

et odio iniquo oderunt me quia oderunt me diligenter se a hoc est odium non equum **ostodi** animam meam ne declinet ad imitationem eorum et erue me a perplexitate qua michi miscetur et confundat si forte insurgunt aduersum me quoniam speraui in te quia nullus sperauit in domino et confusus

Calli Et nocentes est qui nullis mandatis conuersationibus polluitur

et recti quod domino munere a peccatoribus sunt laqueis absoluti adhaerent michi **Aug** id est non tantum presentia corporali sicut mali miscentur mihi sed in consensione cordis in ipsa innocentia et rectitudine vite michi adherent Et non deseri ut imitaret

Callio quod susti malos **Callio** uiu te et propter te passus sum frequenter in hoc mundo

Augustin angustias **Augustin** Expectans ventilationem vltime messis tue id est iudicium extremum in quo malos segregabis a bonis

Et ihera de isrl et propter me tuum quem prepassi ad visionem tuam ex omnibus tribulationibus suis corporalibus et spiritualibus non tantum quas foris sed etiam quas intus tolerat

Calli Audiam que admodum adhuc in angustiis huius mundi posita in hoc psalmo ad libatorem daret ecclesia et de finamus tribulationes nostras ipaciter ferre et ipaz mentem constat pro nobis grauissimas angustias **Col** Studeam sustinere

Col itaque karissimi animas nostras ad deum leuare fiduciam nostram in ipso ponere. huiusmodi et alta eius mandata discere ut in ea amore firmitate dirigi et sapienter ipaz que deus in mente intueri ac per eius misericordiam a delictis iuuentutis et ignorantie exuamur ut mansueti et mitres sanctas vias misericordie et veritatis sequeamur. atque emendati propiciatorum deum a quotidiano peccato timeamus eum Sicque in via quam christus constituit possideamus legem gratie eius per quam in bonis de moremur

a hereditate pfeamur eterna In
trum halentes deum protectorez
ad quem mites oculos dirigam?
donec eleuemur de laqueo huius
mundi a per suam misericordiam
a cunctis tribulationibus liberati
contemplari mereamur cum gau
dio in sua maiestate dominum no
strum **I**esum christum cui cum
patre a sancto spiritu est honor a
gloria in secula seculorū Amen

Iudica me do

Titulus psalm⁹ dauid
Glosa **P**er 88 n̄
intelligit

hic christus qui est mediator in
ter deum a hominem sed vir p̄cūs
qui petit in futuro separari a malis
locis: a quibus in p̄senti vita se iun
gitur merito **I**ntentione monz vi
tare cōsortia inq̄ruz a iūgi iustis
q̄ ex quādu moēs formāt **V**n̄ hic

Iudica me **Hugo** iudi
domine **C**io di
cretionis a diuide me a malis.

Cassio piculosa quidem in
dicij videtur esse peti
cio sed sequestratio maloruz que
fit in examie dōmini. cognoscitur
a bono merito cōmpentent optat
Quapropter non hic detestabilis
arrogantia meritorū in si iusta pe
ticio fidelis seruientis vt sequestre
tur a pessimis vt non auz ip̄sis ha
beat portionem petiē **P**ostulat ee
go vir iustus dei iudicia quia ex
tus erat de eius misericordia.

Hugo **C**ausam vero sue peti
cionis subiūgit dicens

quoniam ego in innocentia mea
ingressus sum: viam iusticie.

Augusti⁹ id est qm̄ p̄ mi
sericordiam qm̄
tu mihi dedisti innocente mee ha
teo aliquod meritum cuius viā
custodini: Et propter hoc: in domi
no sperās: a non in me: n̄ infirmatoz

Hugo corpore videlicet cōsti
tutus inter peccatoēs
perseuēto in bo
Collector

Translatio hebraica habet. Judi
ca me deus quia ego in simplicita
te mea ambulauia in deo confidēs
non deficiam **P**roba me de mie
a tempta **Cassio** **C**ur iste vir
me: sanct⁹ peti
se debere temptari cum in dominica
oratione sit positum. Ne nos iud
cas in temptationem. Sed scien
dum q̄ due sunt tēptationes vna
domini qua bonos tēptat vt eos
compentent erudiat. Altera dya
boli que semper ducit ad mortem
de qua precamur liberari ne in ei⁹
partes inducamur. Bene ergo
vir sanct⁹ peti dicens Proba me
a tempta

Gregori⁹ vñ li
me **G**regori⁹ mora
hum ac si aperte dicat prius vires
respic. a tunc vt ferre valeam tem
ptari **Cas** **H**oc enim non p̄
mitte **Cas** sumptue dicit si
emē dacōis grā fieri postulat **C**a
q̄n̄ ille p̄scrutatur a tēptat. facit
nos intelligere p̄t̄ n̄ nostrū a ad
frauz penitētie puenire. **A**lio q̄n̄ si
nll̄ a nos i hoc se lo adūitate omo
neat t̄linq̄m⁹ n̄ negledu ea p̄ q̄b

quoniam ego in innocentia mea
ingressus sum: viam iusticie.
Augusti⁹ id est qm̄ p̄ mi
sericordiam qm̄
tu mihi dedisti innocente mee ha
teo aliquod meritum cuius viā
custodini: Et propter hoc: in domi
no sperās: a non in me: n̄ infirmatoz
Hugo corpore videlicet cōsti
tutus inter peccatoēs
perseuēto in bo
Collector
Translatio hebraica habet. Judi
ca me deus quia ego in simplicita
te mea ambulauia in deo confidēs
non deficiam **P**roba me de mie
a tempta **Cassio** **C**ur iste vir
me: sanct⁹ peti
se debere temptari cum in dominica
oratione sit positum. Ne nos iud
cas in temptationem. Sed scien
dum q̄ due sunt tēptationes vna
domini qua bonos tēptat vt eos
compentent erudiat. Altera dya
boli que semper ducit ad mortem
de qua precamur liberari ne in ei⁹
partes inducamur. Bene ergo
vir sanct⁹ peti dicens Proba me
a tempta **Gregori⁹** vñ li
me **G**regori⁹ mora
hum ac si aperte dicat prius vires
respic. a tunc vt ferre valeam tem
ptari **Cas** **H**oc enim non p̄
mitte **Cas** sumptue dicit si
emē dacōis grā fieri postulat **C**a
q̄n̄ ille p̄scrutatur a tēptat. facit
nos intelligere p̄t̄ n̄ nostrū a ad
frauz penitētie puenire. **A**lio q̄n̄ si
nll̄ a nos i hoc se lo adūitate omo
neat t̄linq̄m⁹ n̄ negledu ea p̄ q̄b

satisfacere. **Nicol** Et quod ad profectum
delemus. **Nicol** innocetia requiritur
mundicia cordis et corporis
Ideo subditur. vre renes meos. pro
seruando me a peccatis carnalibus
et coe meum. preseruando me a pec
catis spiritualibus. Deinde osten
dit cur temptationum picula non
timebat. **Quonia** misericordia
tua. ante oculos meos est ipsam
ingit me.

Augustinus
bitando qua me ad talem vitam perduxisti
et complacui.

Cassi. Complacere
cui sanctis domini eternam gratiam pro
mereri in veritate tua id est in te
qui es veritas. Deinde enumerat quod
domino largiente pegit vni se pla
cuisse testatur.

Jerom Non sedi
est dicens cum conu
liovantatis: id est non sum con
uilius his qui de terrenis cogitant
semper et loquuntur.

Cassio Fieri enim
quintur potest ut
homo sanctus casu aliquo veniat
ad consilium iniquorum vbi vel i
congrua vel vana referuntur si cu
talia cognouerit neque cum eis sedet
neque delectatione aliqua commo
ratur sed prius studium aut dissua
det aut deserit.

Quapropter cum se
prius negasset sedisse cum malis
modo profiteatur se non introisse cum
pessimis dicens. et cum iniqua gerentibus
non introibo.

Ante enim tra
datum ipsorum vitauit et post mo
dum facta deseruit. Introitur ad
secus cum aliquis audacter incipit
Hunc introitum vir sanctus a sua con

scientia profiteatur alienum. **Diuisi**
ecclesiam id est congregationem
et societatem malignantium. **Odi**
um significat diuisionem: sicut in
amore collegium. et cum impiis
non sedebit. Superius dixit se in va
nitatis consilio non sedisse. modo pro
fitetur se cum impiis non sedere.
Vanis sunt qui caducis inquisitionibus
occupantur et in superflua
narratione tempus consumunt.
Impii autem heretici sunt qui quasi
omnibus perfidis scripturas diuinas
deprauare contendunt. Vos ergo
utrosque iure monet esse fugiendos
quia illi superfluitates diligunt.
Isti tela peruersitatis infigunt.

Lauabo inter innocentes manus
meas. potest talia loqui qui caput
suum sequitur christum qui terre
na despiciat et celestia concupiscat si
aut apostolus ait. Nostra conuer
satio in celis est. **S**piritualiter ma
nus lauat inter innocentes quis
quis actus suos lacrimabili satisfac
tione diluerit a facta propria stu
dio bone conuersationis emendat.

Nicolaus Per manus au
tem vite signi
ficantur opera eo quod manus est or
ganum organorum ut dicitur in in
de anima. Per hoc vir sanctus petit
sanctitatem vite que requiritur
in cultu dei. ideo subditur. et tran
dato altare tuum domine. **Collect** vbi a
tero immolatur hostia corporis cri
ist. Et vox laudis a populo christi
auditur atque mira. **Cassi.** Que
bilia dei narrant.

Cassi. in

sacrarum celebratione missarum
teata canit **Aug** 9 **M**lti ei al
ecclesia. **Aug** 9 **M**lti ei al
tare h^o vi
sibile tagūt idignā a tolerat de^o pa
ti iniuriā ad tempus sua sacramē
ta. sed est altare quod non ample
ditur nisi ille qui lauat manus in
ter innocentes. fact^o est a ipse in ois

Collocatio De quo legitur i
missa **I**te hec p
ferri per manus sancti angeli tui
in sublimē altare tuum in conspe
ctu diuine maiestatis tue. **H**oc al
tare cir **Augustin** 9 **V**bi
cūda **Augustin** 9 **O**fferis
vota de minor vbi pces fundis vbi
conscientia tua pura est vbi dicis
de o qui sis a si aliquid est in te qd
displiceat deo curat ille cui confite
ris **H**oc faciam **A**udiam vo
cem laudis **A**udire vocem laudis
est intelligere in tus videlicet qe qd
in te mali est de peccatis. tuuz est.
a qe qd boni i iustificatioib⁹ Si ē L
a enarrem vniuersa mirabilia tua

Iero id ē qe quid boni agam⁹
a deo reputetur esse. et
quicquid mali fecimus a nobis.
sic laus dei perfecta est. laus homi
nis imperfecta. **Hugo** **M**ūda
Alter.

Hugo **M**ūda
to ope
ra mea penitēdo a confitendo a cir
cū abato altare tuum id est mentē
meam a conscientiam meam cir
spiciam a discutiam in qua tanq̄
in altari offertur deo sacrificiū spi
ritus contribulati **E**t **H**oc faciam
Vt audiam vocem laudis id est
vt intelligam audiendo sacraz scri
pturam in qua laudatur deus ad

quod debet precedere mūdicia dis
cussio a preparatio mentis quia sic
dicitur sapientie. **I**n malivolaz
animam non intrabit sapientia
dei. Et intellecta sacra scriptura enar
rem vniuersa mirabilia tua q̄ p
nobis passus es a resurrexisti q̄
iustificas impium: resuscitando
animam a morte que in sacra scri
ptura continentur. **D**omine dilexi
decoem domus tue. **I**d est ecce tue

Castio **D**ecorem dicitur a n
pulcritudinem pati
etum aut ministeriorum preciosis
simos apparatus sed ipso tu a du
um beatissimam qualitatem qui
bus gaudet ecclesia. videlicet in
psalmorum iubilatione. i precum
sanctitate. in christiani ppli hūi
lita deuotione. **L**ocum habitaco
nis glorie tue. **D**icendo enim ha
bitationis locuz: humani peccatis
significauit archanum. **I**st ergo
mens sanctorum locus habitaco
nis in quibus deus habitare cog
noscitur **S**icut dicit ap^ls. **T**ep^luz
dei sanctum est quod est isus. Et
mirabiliter subiūpit glorie tue q̄
vbiunq; habitat: gloria est. **G**lo
riofum enim efficit quicquid i ha
bitare dignat. Et ab hospitis me
ritis crescit hospicij magnitudo de
inde vir sanctus iuste rogat ne cū
impis anima eius peccat in futu
ro iudicio cū quibus hic commu
nem non habuit actionē. vñ dicit
Hugo **R**ep^luz **I**d est ne
perdi permittas **L**um
impis deus **I**d est cum infideli
bus qui oderunt animam meam

teml que; Iergol timelo. Iac si di
cat nullum hominē formidabo. qz
eccl̄. xxxiii. dicitur. Qui timet dñm
nichil trepidabit. a non pauebit
qm̄ ipse est spes eius. dominus de
fensor vi. **August** qz ipse re
te mee. pellz oēs
impetus a insidias hostis mei. a
quo. I ergo. I trepidabo.

Cast a nullo. Tales quippe i
terrogatōes p abnegatō
nibus accipiendas non dubiū ē.

Hu dum appropiant. id ē
accedunt. sup me. a con
tra me. nocentes vt edant carnes
meas. I psequēdo tūc. a nō timelo.

August quia finis carmib⁹
spūs ero a spiritualis
dein pbat qz nullū timē debuit d.

Iero Qui tribulant me imi
ci mei. demonēs. vel pscia
tores. I ipsi confirmati sūt a ceciderūt.

Casti Nam psecutores qui for
midari poterāt subruēt
Quis rogo timor erit quando poti⁹
illi cadūt qui impugnare videbā
tur. Non enim illi qui passionib⁹
premūtur sed illi magis corruunt
qui innocentū sanguinem deuora
re se.

Aug ptegitur impe
stimant. Aug rator scutatis a
non timet. ptegitur mortalis a
mortalibus a securus est. ptegit
mortalis sub imortali a timebit a
trepidabit. Nequaquā. Quanta autē
fiducia debebat eē i eo q̄ ista dicit
audit. I i consistat aduersū me ca
stra.

Iero a fortitudo demonū
vel psecutorū. I nō ti
mebit cor meum. Aug tim⁹

quia inimicus non aufert spiritalia
nisi tu dimiseris. a q̄ quis au
fert temporalia te donate potest a
tem aufert. Permitteretur autem
ad penam nostram aut ad proba
tionem. I i exuegat aduersū me
prelium. a persecutio huius seculi
Iero aut pugne demonū. I in
hoc ego sperabo.

Hu quia ideo permittit me do
minus pleq̄ a tēptari. vt
me adiuuet a meritū adquirā resi
sten.

August vel in hoc ego
do. sperabo. I in hac
petitōne quam cogito figam spēs
meam. De qua subditur.

I nam
p̄ t̄ij a domino. Que est illa vna. I
vt inhabitem in domo domini omi
bus diebus vitę mee.

Doc est in
vita eterna vbi semper inabit.

Hugo id est videns fa
ciem domini in
ea legam voluntatem eius. Trā
latio hebrayca habet vt videam
pulcritudinem domini

Augustin vt semper cō
templentur eam.
a nulla molestia contingat con
templantem. nulla suggestio a
uertat. Nulla potencia alicuius
auferat. Nullum inimicum paci
at in contemplando. a perseuar de
licijs secur⁹ ipse videt; dño meo. I
a visitem templum eius.

Hugo id est illam celestem
domum de qua dicit
in alio psalmo. Dñs reuelauit vobis
sa. a in templo eius omnes dicēt

Callio Cantare est sola voce laudescant. Psalmum dicere est gloria; domini bonis operibus predicare. Cantare enim a psalmum dicere est hostia vociferationis vel iubilationis. sicut translatio Romana habet.

Hugo Sequitur oratio iusti viri cum dicitur. Exaudi domine vocem meam qua clamavi ad te. Deuote orando ut inhabitem in domo tua celesti. Misere mei et exaudi me.

Calliodo Iterum rogat ut exaudiatur nec desiderio suo adhuc satisfaciatur: nisi hoc frequenti supplicatione roga uerit. scilicet quia diuinarum rerum nulla facietas est. sed quanto plura gustatur dominus: tanto sua uis appetitur. sicut in alio psalmo dicit. Gustate et videte quoniam suauis est dominus. Tibi dixit cor meum. Cor desiderium tacitum perdit. quod plus audit diuinitas quam populorum tonantissimas voces. sicut moysi dicitur. Quid clamas ad me. cum locutus aliquis non legat.

Hugo Exquisiuit te facies mea. Id est extra omnem aliam quesitum te mens: seu voluntas mea. Faciem tuam domine requiram. id est presentiam tuam.

August Ut gratis te diligam. quoniam preciosius aliquid non inuenio.

Gregori Quia enim anima ab deo appetendum a habendum facta est: quicquid deo minus est ei non sufficit.

ideo huc illucque agitatur: et ab unaquaque re fastidio replente remouetur. **August** in libro unde Inquietum est cor nostrum donec requiescat in te.

Calliodo Faciem enim domini requirit quae se sancta conuersatione tractauerit. quales sunt illi: de quibus dictum est. Beati mundo corde. quoniam ipsi deum videbunt.

Hugo Quanto enim desiderat magis aliquis deum videre. tanto magis timet eum amittere. Ideo petit non separari a deo dicens. Ne auertas faciem tuam a me. michi gratiam tuam in presenti. a presentiam tuam in futuro non denegando. Ne dedines in ira a seruo tuo.

Calliodorus Illis enim creditur ieiunia: qui in iudicio suo infelici segregatione damnandi sunt. Rogat ergo ne tunc dedinet ab ipso dominus. quando sanctis vultum suae maiestatis indulget. Homo carnalis deum timet: ne peccatis suis exigentibus aut substantiam perdat: aut filios amittat. aut copia auri et argenti minuatur. Sanctus autem vir hoc tantum metuit. ne a vultu domini red datur. **Augustinus** Adiutor meus esto. ad consequendam illam vitam quam a te petij: habitare uide licet in domo tua: a faciem tuam contemplari.

est non ablaturus quod promissit
dixitq; nobis **Expecta domini**
qui verax est in promissis

Nico **L viriliter age** de bono
in melius proficiendo
et confortetur cor tuum.

Cassiodoro Ne quasi lapsus
murmures: et te
dio fatigante desperes. sed confi
denti animo **Nico** **L sustine do**
et securo. **Nico** **minu** **L paciã**

ter tolerando discipline ipsius fla
gellum. qui a ipse vulnerat a me
detur. percutit a manus eius sanq;
bunt **Job** **Collector** **Rarissi**
quinto **Collector** **m iter**

multiplices a sevientes temporal
vite angustias constituti: quid de
siderare debeamus et orare vir san
ctus in prefato psalmo nobis pa
tefecit. Nos igitur exemplo istius

sandi viri dominuz deum nostruz
in omnibus a super omnia formi
dare debemus. quia ipse inter hu
ius seculi aduersa vnicum nostruz
est refugium: cedesiam christi oi
cum deuotione frequentare. et in
habitare desideremus a appetam?

Gracias domino deo nostro de om
nibus beneficijs suis frequenter a
gamus. et assidua supplicatione
humiliter deprecemur demenciaz
eius. quatinus ipso nos confortã

te pericula temptationum: et pro
cellas secularium fluctuum virili
ter et secure sustinere a transire va
leamus quo ad usq; ad bona domi
ni in terra viventium percipiẽda
nos vocare dignabitur ipse domi
nus noster **Iesus Christus**. qui

est benedictus in secula seculorum
Amen

Psalmus xxvij.

A **D** te domine
damabo. Titulus huius
ps: psalmus ipsi dauid.
Cassiodoro Cum autem di
citur ipsi: nullu
alterum intelligi posse declaratur.
nisi ipsum mediatorem **Christum**
dominum qui per hunc totu psal
mum loquitur ad patrez in passi
onis sue conflictu constitutus. **Di**
ximus enim dauid signare manu
fortis. Vnde tale nomen congrue
debit hic pmi vbi passionis do
minice gloriosa certamina referũt

Augustinus Que domi
nus ihus
videtur in hoc psalmo optare in
micis. non maliuolencie votu est
sed denunciatio pene eorum.

Cassiodorus Notandũ
est igitur
hunc psalmum esse tercium horu
qui passionem et resurrectionem
dominicz sub breuitate omẽorãt

Glosa. Intentione monet
eos aduersa tole
rare: qui volunt cum christo re
gnare. christus itaq; scdm q; ho
mo preponens se exemplum iu
stis humiliter orando ad patrem

H ait.
A **D** te domine damabo de? me
us **Nicolaus** **is e ex ma**
igno affia
i. iij.

cordis oratio. Ne sileas a me.

Jeronimus. Hoc est ne me dereliquas neq; taceas a me. Repetitio est eiusdem sententiae ad maiorem expressionem affectus. Et assimilatio descenditibus in lacum. id est in miseriam huius seculi. que profuditati lacus comparatur.

Calliodorus. Precatur ergo humanitas cruci ne ab ea separet eternitas ubi **Jeronimus** quia si diuitas ab ea recessisset similis nobis in miseria fuisset;

Calliodorus. Pulcherrima quae verborum est facta diuersitas. Clamat homo ne sileat deus. quia nostro silencio ille tacet et nobis negligentibus in memoria eius non habemur. Contra si domino prestante respicimur respicit. si clamamus exaudit. si diligimus et amamus. Audi domine vocem deprecationis mee dum oro ad te. in passione mea. reliquit enim discipulis recessit et orauit dicens. Pater si fieri potest: transeat a me calix iste. **Jeronimus** orauit etiam crucis in cruce pro toto mundo. pro iudeis et pro apostolis.

Hugo. Stultus ad hebreos quinto. In diebus carnis sue preces supplicationes quae ad eum qui posset illum saluum facere a morte cum clamore valido et lacrimis offerens exauditus est. pro sua reuerentia. hunc extollo ma-

nus meas. Extendens eas in caelum. Lab templum sanctum tuum.

Calliodorus. hoc est ad ceteros homines facere consueuerunt. Nam desiderium postulancium est. ut licet ubique deum non ambigant: de celo sibi auxilium venire confidant. Unde et in dominica oratio dicitur. Pater noster qui es in caelis. Ne simul tradas me cum peccatoribus. quia moriturum se nouerat merito petebat ne inferis tradita eius anima cum peccatoribus misceretur. Et cum operibus iniquitatem ne perdas me. sicut aliquam cum ipsis habeam portionem. De quibus peccatoribus subdit cum hijs. Qui loquitur pacem cum proximo suo. Iudeos commemorat: quos proximum suum vocat. quia ei carnis origine iungebantur. In quorum labijs erat pax cum dicebant. Magister scimus quia verax es et quia a deo venisti. et viam dei in veritate doces. **Jeronimus.**

Malicia autem in cordibus eorum. cum dicebant interrogantes eum. Licet nobis tributum dare caesari an non. Quia illis secundum opera eorum. puniendo eos in die iudicii secundum merita eorum. ut quia te non intelligunt per beneficia: intelligant per cruciatus. Et secundum nequitiam adinventionum ipsorum. **Hugo** id est secundum nequitiam ab eis studiose inuentam dicentes eum seductorem demo-

maai; et multa alia que ei false im-
posuerit. Secundum opera manuum ea
et tribue illis. repetitio est eiusdem
ad maiorem expressionem maligni-
tatis eorum. Redde re

tributorum eorum ipsis. **August**
quod pro veritate quam audiebant vo-
luerunt fallaciam retribuere. fallacia
eorum ipsos fallat. Quoniam non intellexerunt opera

domini. **Hugo** .i. verbum
caro factum est. Et quod maius mi-
rum est in opera manuum eius. .i.
visibilia: que faciebat miraculo-
se mortuos suscitando: et sanando
egros ipsum non intellexerunt.

Calliodorus Opera siquidem
domini fuerunt
ut doceret populum viam verita-
tis et archana fidei sancte incarna-
tionis. reconciliaret hominem deo: qui
tinus ubi non poterat viciata na-
tura conscendere dominice visita-
tionis munere perueniret. Et ne filio
dei vera decenti mens obstinata non
crederet. hoc quoque miraculorum
ingentium virtute firmavit ut quod
intelligerent iudei non posse com-
muni facere: hoc euidenter ag-
noscerent potentiam diuinitatis
implere. sed illi dementes dum tan-
tummodo hominem credunt: filium dei
ipsum dici indignissime protulerunt.

Hugo propter quod destruet
eos. Ipse per romanos in pre-
senti vel in futuro eternaliter. Et non
edificabis eos. Ipse per romanos destru-
eris per romanos. id est non ite-
rum reduces eos. sicut reducti fue-
runt de babilonia. Vnde de ipsis in

alio psalmo dicitur. Tanquam vas
figuli confringes eos. Vas enim
figuli postquam fractum est nunquam re-
integratur. **Calliodorus.**

Sciens christus complenda esse
omnia que petebat gratias agens
patri ait. Benedictus dominus
deus pater quoniam exaudisti vo-
cem deprecationis mee. supra dicitur

Jeronymus Domine adiu-
tor meus. in
passione. Et protector meus. in
morte. Et in ipso sperauit cor meum.
videlicet humanitas mea in diuini-
tate. et adiutorium suum. ut resurgeret.

Hugo Et effloruit caro mea.
per immortalitatis clarita-
tem in resurrectione que prius aru-
erat et deflouerat: viliter detur-
pata in passione. Et ex voluntate
mea confitebor illi. id est patri

August quia per resurrecti-
onem meam non timoris necessitate. sed libera volun-
tate confitebuntur illi qui credunt
in me in quibus. quia ego sum ego
confitebor. Domine fortitudo
plebis sue. id est populi christiani
dimicantis cum dyabolo. in huius
vite difficultatibus. Et protector
saluationum christi sui. id est eorum
qui per christum saluati sunt ut eos
sic saluatos pro fortitudine bellicarum
immortalitate pacis ad ultimum pro-
tegit.

Calliodorus Deinde orauit hu-
manitas christi pro
populo christiano dicitur. Saluum fac
populum tuum domine. quem per mortem
meam redit. et benedic. illa benedi-
ctio.

ad fidem catholicā p aplos spūs
sancti munere pducendos alloq̄
vniuersitatē: vt sacrificia ei deuo
ta mente pfoluant. dicens

Afferre dño. supple vsmeti

aplos v corba vrā sancta pu
tate licentia q̄d supra oē sacrifi
ciū pbatur dño acceptū. filij dei
qui per regeneratōis grām facti
estis filij eius vt ait **Job.** in euan
gelio. **Debit** eis ptatē filios dei fi
eri hijs q̄ credunt in noi e eius **Se**
quitur. **Afferre dño filios arietū.**
Arietes apli accipiendī sūt: q̄ tan
q̄ duces gregū in caulas dñi per
dureūt populū christianū **L**
filios arietū. dicit fideles: quos
apostoli recta p̄dicaōe genuerūt.

Jero Apostoli arietes dicun
tur. qz sicut arietes duo
cornua hnt ita apostoli duo testa
menta pre

Hugo Prelati re
dicauerūt. **Hugo** de dicantē
filij dei qz hēre ditatē v eccām quaz
suo sanguine adquisiuit posside.
a vicem dei tenent in terris. Sicut
btūs paulus act. xx. dicit. Attēdi
te vobis et vniuerso gregi in quo
vos spūssand⁹ posuit ep̄s regere
eccām dei quā adquisiuit sanguine
suo. **Itam** dicit sunt arietes ppter
duo testamēta que scire debent

August **Afferre** domio glo
riam a honorē. vt
per opera vrā dñs glorificet a ho
noretur verbo et exemplo. **Affer**
te dño gloriaz nomini eius.

Jero a gloriose per vos nomē
eius v xp̄s verbū dei pa
tris in auctis innotescat. **adorate**

dñm in atrio sc̄o eius. **V** in eccā: v
in conscia vbi vnusquisq̄ ipsū ado
rare **Callio** Ipsa em̄ conscia
debz **Callio** est aula regal et
habitatio spiritus sancti. sicut apo
stolus ait **Templū** dei estis vos a
spūssandus habitabit in vobis.
Deinde p̄pheta de constitucōe eccie
subdit vnde **Hugo** **Vox** do
primo dicit. **Hugo** **Vox** do
e p̄dicatio xp̄i sup aq̄s **L** sup in
deos q̄ erant in fluxu v cōp aq̄ em̄
p̄plos s̄gn̄t. vt dicit apoc. xvij. **Quo**
at p̄dicatō xp̄i sc̄a sit cōter ostē
dit d. **Deus** maiestatis intomūt
v filius dei q̄ est rex gl̄e d nute car
nis terribiliter p̄dicauit.

Cal. Quā die iudicij a gelenne
penas inestimabili terro
re p̄dixit. vt non tam loq̄ q̄ into
nare vi

Hugo Et non solū iu
deretur **Hugo** deis s̄ a genti
bus p̄dicatio xp̄i timorez incussit
Vn abbit dñs sup aq̄s ml̄tas
v sup gentiles q̄ dicuntur aq̄ ml̄e.
tū qz de facili ouersi sunt ad dñm.
sicut aq̄ de facili fluit. tū qz ml̄ti de
ipsis cōuersi sūt resp̄cū iudeorū cō
uersoz sicut dicit apls. ad ro. xi.

Cecitas ex pte contingit in isrl. do
nec plenitudo gētū intraret. **Seq̄**

Jero **Vox** dñi in virtute **V**i
delicet miraculoz: qñ di
xit Lazare. **Cal.** Merito vox do

Veni foras **Cal.** m̄m̄ in vir tu
te eē dicitur cui nullis obstaculis
obuiat **Aug** **Vox** dñi in

Aug magnificēcia
qm̄ magna opatur in sc̄s a p̄ ip̄s
Vox dom̄m̄ ofringētis ced ros

hoc est in ecclesia eius vnusquisq;
in spem eternam regeneratus lau-
dat deum pro suo quisq; dono qd
a spiritu sancto accepit. **Domini?**
dituuium inhabitare facit.

Cal. id est aquas baptismi si
gnatas per dituuiū quia
purgant animas a sordibus pec-
catorum sicut per dituuiū purga-
tus est. **Hugo** Vel dominus
mūdus. **Hugo** sanctos suos
in ecclesia quasi in archa noe con-
stitutos inhabitare faciet per ditu-
uium huius seculi illesos extra qm
nemo saluatur. [et] deinde [se]de-
bit dominus rex in ecclesijs. vel i
sanctis suis in eternum. **Dom-**
inus virtutem dimicandi contra
huius mundi turbines et pcellas
[dabit populo suo] xpiano. **dn̄s**
benedicet populo suo in pace. et i
seipso hic et in futuro. quando di-
turus erit. **Venite benedicti patris**
mei.

Collector. Ip̄m quoq;
dn̄m nostit
qui dixit pacem meā do vobis sup-
pliciter deprecemur vt nos qui su-
mus populus eius benedicere et
adiuuare dignet. donetq; nobis
huius seculi dituuiū fide recta: ac cō-
uersatione sancta sic pertransire il-
lesos quatinus ad terram celestis
patrie peruenire valeamus securis
eius gracia qui est benedictus in
secula seculorum. Amen.

Psalmus xxix.

Exaltabo te do

mine. Titulus talis est. psalmus
canticum in dedicatione domus dauid

Iero. Psalmus canticum laus
est cum opere. dedicatio
domus dauid est resurrectio corpo-
ris saluatoris qui de progeme da-
uid traxit originem. verbum patris
edificauit sibi domum: quando as-
sumpsit humanitatem carnis. et
eam tunc dedicauit quando ipsa
a mortuis resurgere fecit. et modo
vsq; in finem seculi edificatur do-
mus dauid. id est christi. hoc
est ecclesia. sed in resurrectione de-
dicabitur id est in nouabitur quan-
do immortalitatem acceptura est.

Hugo. Unde sensus dicti titu-
li talis est. Psalmus
iste est canticum id est leticie in dedi-
catione et pro dedicatione domus
dauid et christi vel ecclesie que iam
precessit in capite in resurrectione
sua. et in futuro in membris. quia
necesse est quo precessit humilitas
capitis et christi. sequatur humi-
litas membrorum id est fidelium.
De vtraque enim dedicatione hic agi-
tur et loquitur totus christus. Que-
dam tamen verba huius psalmi
conueniunt christo capiti et quedam
membris. quedam vero vtriusq;
Christus ergo pro sua resurrectione
gracias agens patri dixit. [

Exaltabo te dn̄e.] p̄ multos ad-
te tractando et alijs te manife-
stando. Unde in alio ps̄ dicitur.
Narrabo nomen tuū fratribus meis.
Huius causam subiungit.

Iero. Quoniam suscepisti me. [as de-
exterā tuā. nec delecasti mi-

micos meos super me. Ut meo lo-
cumbarentur interitu Quomodo di-
cit. nec delectasti inimicos meos su-
per me. dñi iudei xp̄i; cōspuerūt flagel-
lauerunt a crucifixerunt. Nō sūt
delectati quia non potuerunt chri-
stum extinguere sicut voluerunt.
sed hoc de demonibus est intelli-
gendum. quia delectati ceperunt
quando estimauerūt eum cum la-
tromibus ad infernum deducendū
sicut in montem permisit se ab eo-
dem duci. sed non fuerunt delecta-
ti demones quia tunc a principibz
et subiectos suos ligauit.

Hugo De inde subdit de sua
resurrectione dicens.
Domine deus meus clamau ab
te. In passione cum clamore vali-
do a lacrimis offerens exauditus
est pro sua reuerencia. sicut dicit
Apostolus ad Hebreos quinto.
Vnde subditur La sanasti me ab
omni corruptione a firmitate car-
nis. dādo michi corpus immorta-
le. Domine deduxisti ab infer-
no animam meam.

Jeronimus
cum alijs animabus sanctorum
Saluasti me a descendentibus in
lacum Inferni ubi anime peccato-
rum sunt. ne sicut illi precepit cade-
rem in mortem. hoc tam immensū
miraculum propheta cernens ex-
ultat. a alios hortatur ad laudem
dei dicens. Psallite domino san-
cti eius. et confitemini memorie
sanctitatis eius. videlicet q̄ domi-
nus memoratus nostri sanctifica-
uit nos vocando ad agnitionē no-

minis sui et ideo memores suis le-
nesicij eius qualiter nos de pecca-
to redimere venit. Quomam ira
in indignatione eius Iquasi dicat.

Hugo Ideo psallite a confi-
temini deo patri. Ami-
ira id est inflicio pene quaz ego
sustinui in passione fuit. In indig-
natione eius. qua indignabat̄ pec-
catum primorum parentum. Vn-
de Isaie. liij. ait. ppter scelus ppli
mei percussi eum. Et vita glorie
quam dedisti michi resuscitans me
a mortuis est. In voluntate eius.

id est in beneplacito eius. Est ergo
sensus. Ideo confitemini illi. quia
a si me passioni exposuit tamē po-
stera glorie me resuscitauit. Vnde
duo subiungit: que istis duobus
respondent dicens. Ab vesperis
passiois mee demorabitur fiet?

in apostolis. vnde in p̄mo cantat̄
Tristes erant apostoli de necē sui
domini La ad matutinū leticia q̄
dñs resurrexit mane. Vñ Job. xx.
Gaussi sūt discipuli viso domino.
Demde ostendit quomō sue resur-
rectionis dedicatōz meruit d. Ego
āt dixi in abundantia mea. supple
ego existens in abundantia virtutū

Calliodorus Vel abū-
dancia cri-
sti hominis fuit. q̄ verbum caro
factum est: et habitabit in no-
bis. Quid enim illa gracia copiofi-
us que habere meruit plenitudinē
diuinitatis. sicut dicit apostolus
In quo habitat omnis plenitudo
diuinitatis corporaliter v̄ verissime
Baliter atq̄ perfecte. In illa ab un-

dolorem alicuius passionis.

Cas. quia semel pro mundi salute compunctus id ē crucifixus est nulli se ulterius subiacere memorat passioni. sicut dicit apostolus. Christus resurgens ex mortuis iam non moritur. mors illi ultra non dominabitur. **Domine deus me? confitebor tibi in eternū.**

Aug⁹ quia nichil est michi ex me sed omnia ex te qui es deus omnia in omnibus.

Iero. Omnia enim q̄ in h^o psalmo humiliter de xp̄o dicuntur: ad assumptionem corporis magis referenda sūt q̄ ab potētiā am diuinitatis.

Nicola⁹ Moraliter potest exponi psalmus iste de quo aiq̄ fidei qui ex reuelatione diuina siue probabili coniectura: cognoscat se a peccatis suis sanatum p̄pter quod gratias agit collaudando dei bonitatem et recognoscendo fragilitatem suam.

Collector. Coniecturā huiusmodi beatus bernard⁹ in sermone de verbis apostoli. Obsecro vos prim⁹ omnium docet nos ita dicens. Si iam surgis desiderio supernorum si grabatum et corpus tuum a terrenis eleuas voluptatibus? ut non feratur anima tua concupiscentiis eius sed magis ipsa: ut dignū est regat corpus suū: et ferat quo non vult. si deinde ambulas q̄ retro sunt obliuiscens. et ad ea q̄ ante sunt te excederis desiderio et proposito perficendi: curatū te esse nō dubi.

Cassi. Paruus q̄dē ps̄ sed celestis docetne vltē

tate repletus est habēs in versibus gratiam breuitatis et in sensibus extensas omnino latitudines. hic enim sancte resurrectionis gratia dicitur. hic passio domini gloriosa memoratur ut nulla tribulatio passionis terreat: quos resurrectionis spes magna letificat.

Iero. Et nos quoq̄ supplices deprecemur: ut conuertat dominus in gaudium planctum nostrum. remissa mole facinororum atq̄ nos misterio resurrectionis sue letificatos atollere dignetur in celum. pro quibus dignatus est descendere ad infernum cui cum patre et spiritu sancto est honor et gloria in secula seculorum. Amen.

Psalm⁹. xxx.

In te domine speraui. Titulus huius psalmi talis est. In finem psalmus ipsi dauid extasis.

Augustinus duob⁹ modis dicitur finē vel q̄d fit ut non quod erat. et q̄d fit ut perfectum sit quod inchoatum est. Ergo in finem. id est in christum in quo est perfectio mea dirigitur iste ps̄. Extasis que addita est titulo est excessus non ille q̄ fit ex reuelatione: in quo fuerunt omnes sancti quibus archana dei mundū istū excedentia reuelata sunt. Sed ista extasis de qua in titulo fit mēto est pauor popu

li dei de persecutione omnium gentium. a defectu per ortem fidei. Sed prior loquitur christus. Deinde redemptus ipsius sanguine populus gratias agens. ad extremum populus domini perturbatus loquitur quod ad extasim pertinet. prophete etiam persona bis interponitur. Loquitur ergo xps ad prez in persona assumpti hominis. di-

In te domine speravi non confundar in eternum.

Cal. Orat christus patrem ex natura humanitatis assumpse. a nec de sua spe deiectus humane insultationis opprobria indeoz paciatur. a addit. In eternum. ubi eius contemplatio fixa a incommutabilis permanebit.

Iero. In iusticia tua sicut promissisti. Dicit enim. aug. qd hęc iusticia est solucio promissionis huius. Non dabis sanctum tuum videre corrupcionem. Vn libdit. Libera me de fouea mortis.

Cassi. Merito implorauit iusticiam domini. qui se nouerat per iniquitatem passurum. O vere miranda a diuina commutatio. accepit necem. reddidit salutem. pertulit iniurias. tribuit honores. dolorem sumpsit. contulit sospitatem. a solus: a summe pius qui dulcia prestitit: cuius amara suscipit. **Hu.** Inclina ad me.

Hu. humilem: a infirmum. **Laurem tuam.** me exaudiedo. **Accelera vt eruas me.** a morte cito resuscitando post tres dies.

Cassiodorus. **Est** michi

in deum protectorem. Id est protege me ab huius seculi importunis insidijs: virtute diuina.

Hu. dando michi scutum pacientie. a esto etiam michi in domum refugij. Id est tanq domus refugij. ad quam vulnerat a lapsus.

Cass. Domus refugij fugiam. **Cass.** e gloriosa resurrectio postq in corruptibili maiestate perseuitur. **vt saluum me facias a peccatoribus.** **aug.** Quomam firmiter mamentum meum. Id est fortitudo mea ad tolerandos peccatores. a refugium meum. ad euadendu eos. **tu es.** in

Hu. **Et** ppter nomen tuum. Manifestandum a clarificandum per meaz predicationem. **deduces me.** Id est duxeris michi. a **enutries me.** paulatim augedo corpus meum. quod est eccia. sicut dicitur Act. secundo. Dominus augebat qui salui fieret quotidie in ipsum. **deduces me.** per resurrectionem. **de laqueo quem.** ipsi iudei. **absconderunt michi.** in passione a in morte. in qua volebat me illaqueare a detinere. **Quomaz tu es protector meus.** a ideo nulla potest michi malicia a aduersitas p ualere. Et quia tu es protector meo.

Iero. **In manus tuas commendo spiritum meum.** Hoc est in pietatem tuam commendo animam. **Cassio.** Commendat p meaz inestimabilem thesaurum. animam videlicet illaz q voluntates ipsi pura intentione faciebat. **Jeronimus.** Hoc

Iero. **In manus tuas commendo spiritum meum.**

Cassio. Commendat p meaz inestimabilem thesaurum. animam videlicet illaz q voluntates ipsi pura intentione faciebat.

Jeronimus. Hoc

exemplum accepit ecclesia a christo. hoc et sanctus stephanus fecit. hoc et sancti orant quando exiunt a corpore: ut fidei creatori commendant animas suas in beneficiis hoc in cruce positus dominus dixit: cum in patris manibus spiritum commendauerat. cito ipsum cum ipso resuscitante sumpturus. Dicat nunc populus redemptus in sanguine agni. redemisti me domine deus veritatis. bene dicit deus veritatis quod non mentitur. Nam sicut promisit per seculos suos prophetas redimere ita venit et redemit nos sanguine suo. Unde et paulus dicit empti estis precio magno. et tamen cum sis deus veritatis

Call. Odisti. Iones. Obseruantes vanitatem. In istius seculi desideria transitoria amantes superuacue. id est inutiliter.

Jero. Nunquid deus odiat quem absit hoc sentiri. sed qui istam vitam presentem amant tantummodo. et celestia contemnut: sperantes inaniter in beatitudine seculi seducente. odit illos deus. Non quod odium in deum cabat. sed odire deus dicitur qui sic faciunt. id est repudiare quia repudiat et reprobat illos qui obseruant vanitates

Aug. Speras in pecunia obsequas vanitatem. speras in honore. et sublimitate aliqua potestatis humane aut in aliqua potente amico: obseruas vanitatem quia aut moriens hic ea dimittis aut cum adhuc viuis omnia pereunt. et in spe tua deficiis. unde ecclesia hoc considerans ait

Cal. Ego autem in domino speraui. Iobi nichil vanum nichil superuacuum est sed totum firum atque integre perseverat.

Hugo. Exultabo in corpore et letabor in spiritu. in misericordia tua. per quam tua morte saluasti me. Cam vero huius leticie contra subiungit dicens.

Jero. Quoniam respexisti humilitatem meam. et me propter humilitatem meam. saluasti de necessitatibus animam meam.

Jero. necessitates corporis melte sunt. videlicet manducare bibere dormire vel aliud quod necessarium est faciendum. sed anime necessarium omnino unum est videlicet vita eterna. Saluasti ergo de necessitatibus perpetue mortis animam meam quia debisti vitam eternam quod est sua necessitas

Callio. Vel de necessitatibus hoc est de peccatorum laqueis et perplexitatibus quas diabolus ingerit cogitationibus nostris. Nec conclusisti me in manibus inimici. **Jero.** Illi conclusum in manibus

inimici qui perseverant in peccatis suis. sed ego dicit ecclesia non concludat. quod non volo perseverare in malis. **Hu.** Statuisti. id est firmasti. in loco spacio. et in latitudine caritatis. quod consistit in dilectione dei et proximi. pedes meos. id est affectiones meas: ut currem facili ter. et sine offendiulo in via mandatorum tuorum digna misericordie mee domine quam tribulet.

Jeronymus Illoz vox hee
est q̄ tribulā
tur a qualitet . fbulacōe tribulor
dicit non iā mortem metuens sed
infectacōnem timens vidēum.

Cassiodo L conturbatus
est in ira oculi

meus L intellectus qui per oculū
designa **Jeronim** L aia mea
tur . q̄ te dili
gebam . Let venter meus L v meo
ria mea qua tui recordabor . Ecce
ha conturbatur de vitijs a pecca
tis tam de suis q̄ de alienis .

August Quis est qui nō ira
scitur vidēs fratres
insidiantes fratribus fidē non ser
uantes : homines seculo verbis a
non factis renunciantes . sed orā
dum est vt ira non reuertatur in
odium ne de festuca trates fiat . ne
oculus turbatus per iram extin
guatur per odiū . qm̄ qui odit fra
trem suū sicut dicit **Johānes** in te
nebris est . Etā dñe miserere mei .

Qm̄ defecit in dolore vita mea .

Jero Ideo in dolore quia ecclā
non potest emendare ma
los nec eos segregare a sanctis vs
q̄ in finem . La anni mei L tempo
ra vite mee in gemitib L q̄ diu ē
hic in presenti vita hātet gemitū
a fletu ; vnus quisq̄ homo Infir
mata est in paupertate vite mea
L infirmata est ecclā inter homines
malos inter quos habitat hic in
pnti vita quia plures sunt peccato
res a pauci scti sunt . La ossa mea
L virtutes mee L conturbata sūt
vt ait paulus . **Scimus** quia om̄s

creatura ingemiscit non solū illa:
sed et nos gemimus intra nos

August Vel ossa intelligū
tur fortes ecclē a p̄
lati qui etiam si non conturbant p̄
secuōnib⁹ alioz . suoz conturbant
tamen iniquitatibus fratru Su
per oēs inimicos meos fact⁹ sum
opprobriū vicinis meis valde .

Hugo Ac si dicat ecclā Maiō
ra opprobria faciunt
michi amici mei v mali xp̄iani : p̄
uerse viuendo . q̄ inimici mei taz gē
tiles q̄ iudei L q̄ ppter hoc factus
sum timor notis meis L q̄ p malū
exēplū domesticorū meoz timēt
illi venire ad fidem : qui aliquā no
ticiā p̄ famam hūcunt de me . Vñ
apost . ad ro . ij . ait . Qui in lege glo
riaris p̄ p̄uaricationē legis deum
inhonoras . nomē ei dei p̄ vs bla
sphematur

August Deius
inter gentes inqt vi
uūt i sacris meis mali q̄ illi q̄ nūq̄
accesse

Hugo L qui videbant
runt me foras . L fu
gerūt a me L q̄ iā credere incipie
bant recesserūt a fide ppter malum

exēplū domesticorū meoz . Et ideo
L obliuioi datus sū tanq̄ mortuus
a corde L q̄ iā de me n̄ curāt neq̄ de
fide mea . Aut magis pprie dicē dñs
de clericis . qui videbant me in sa
era scriptura foras fugerūt a me :
ad desideria tēporaliū reu . obliu
oni datus sū a corde eoz tanq̄ mor
tuus q̄ licet verbis me laudēt n̄ tñ
me diligūt . cor

Jero Vel ē vox
te a opere . **Jero** xp̄i passi
one dicētis aplis q̄ me relicto oēs

me venio ab te. quomodo itralo. e
tantas sordeas conscientie tue susti
nebo. si seruum meum in domum tuam in
uitares nonne prius eam munda
re curares. **S**i inuocas deum ut de
tibi lucrum certe lucrum inuocas.
non deum. gratis ergo deum inuoca
Deinde predicat damnationem iimi
corum non libidine vnde dicit. **E**ru
tescant ipsi a deducantur in infernum.

Jeronim Qui non credunt
resurrectionem
erutescant tunc quando illos sanctos
quos in despectionem habuerunt
videbunt coronatos: et se condena
tos. muta fiant labia dolosa. Que
loquuntur aduersus iustum. et cri
stum in superbia. et cordis. et in abu
sione. **I**uris quo abutebantur cru
cifirum.

Hugo Sed quo
iridentes. modo est
muta cum dominus dicat. psal. lxxv
Ecce seruum meum laudabunt pre exul
tatione cordis: et vos damabitis
pre dolore cordis. et pre contritioe
spiritus vultantis. ergo non erunt
muti. **S**olutio labia ipsorum im
piorum erunt muta a verbo exul
tationis sed non a verbo blasphemie
et indignationis contra ipsos.

Calliodo Deinde enuerat
diuersis modis
quanta beneficia dominus timentibus
se largiatur commonens ut
omnes sancti diligant dominum.
quoniam ipsum esse constat et nuntium
iudicem. et in futuro beneficiorum
omnium largitorem. **V**nde primo
dicit. Quam magna multitu

do dulcedinis tute domine. **M**ulti
tudo dulcedinis est quia multis pro
misis domini suauitas imbecat. **D**ul
cis quippe est: cum sustinet inimi
cos. dulcis est cum corrigit. dulcis
est cum parcat. dulcis est cum cre
dentibus eterna premia promittit
se d intellige quod eis tantum dulcis
est: qui de ipsius sapore gustauerunt
Ceterum ad eos dulcedo non
potest peruenire qui gustum eius
minime contingere meruerunt **S**e
quitur quam dulcedinem abscon
bisti timentibus te. **N**on quia san
ctis ideo abscondita est ut eam mi
nime consequerentur. sed quia in
futuro iudicio promittitur manife
sta que hic sentitur abscondita.

August Etiam domine eos
quos emendas fla
gellis multum amas. sed ne disso
luta securitate negligentius agant
abscondis ab eis dulcedinem amoris
tui. quibus vtile est te timere.

Perfecisti eis qui sperant in te.
Ac si dicat. perfecturus es hanc dul
cedinem sperantibus in te. in con
spectu filiorum hominum. **N**on illo
rum qui viuunt secundum adam sed secundum
filium hominis christum deum.

Calliod **B**erit in illa resur
rectione generali quam
suis sanctis premia promissa restitu
et et facit agnoscere vniuersas gen
tes suos certissime fuisse sermo est
Postea venit ad enuerationes benefi
ciorum que sanctis suis copiosa mise
ratione largit. **V**nde dicit. Abcon
des eos in abscondito faciei tue. **N**u
cola? et coram facie tua que hominibus

Huius mundi est abscondita.

Cassiodorus Hoc erit quantitas in eterna beatitudine collocabuntur. et quod pulchre regalem conspectum esse dicit in abscondito. Reuera quia contra placetiam eius qua sic iusti profuerunt impij non videbunt. et addit La conturbatione hominum. id est a persecutione peccatorum. Nam cum illic peruentum fuerit supra dei famulos sceleratorum conturbationes locum ulterius non habebunt. quoniam illi mittuntur in eternam penam. iusti vero vocantur ad requiem sempiternam. Sed ne tantum futuri premij promissio fragilia corda conturbaret consequenter subiungit. Proteges eos in tabernaculo tuo. hoc est in ecclesia catholica militate. que in isto mundo certamina sustinet: quando ille se anime iustorum sub qualitate corporis afflictione seruantur. La contraditione. linguarum dicentium quis nouit hec. aut quis rediit ex inferis. **Hugo** Petrarches

ergo a contra dicentes patienter seruantur exemplo christi. qui ut dicit beatus Bernardus in factis habuit obseruatores et in verbis contraditores. **Benedictus dominus**.

Jeronimus Nunquid illi opus est nostra benedictio. non. sed ut nos benedictione ab ipso mereamur accipere benedicimus ei. Quoniam mirificauit misericordiam suam michi in ciuitate munita. id est in ci-

uitate iherusalem. sita in medio mundi quia ibi est natus: ibi passus: ibi resurrexit et inde ascendit ad celos ut ait propheta. Operatus est salutem in medio terre. **Ergo** autem dixi in excessu mentis mee. Populus fidelis quando recordatur de paradiso quomodo immortalis poterat esse. et cogitat qualiter ibidem esse poterat et meminit qualiter est. et qualiter deus per angelum ad adam loquebatur. et quomodo oculis interioribus deum videbat. **Quoniam** in quo ista cogitat tunc in excessu mentis est et proiectus super faciem oculorum tuorum. Adam quoniam transgressus fuit mandatum dei tunc proiectus est a facie dei et nos. et omnis posteritas post eum. **Deo** quia humiliter cognouit ubi poteram esse et cognosco ubi modo sum. Lex audisti uocem orationis mee dum clamarem ad te. **Augustinus** Multi silentes labijs clamauerunt corde. Multi ore strepentes: corde auerso nichil impetrare potuerunt. **Si ergo** clamatis: clamatis ubi audit deus. **Collatis beneficijs** hortatur sanctos ad dei dilectionem dicens. Diligite dominum omnes sancti eius. **Quoniam** non diligitis mundum. **Hugo** Quis autem sit deus docet apertus ad eph. v. dicens. Estote imitatores dei sicut filij carissimi et ambulare in dilectione: sicut et christus dilexit nos. et tradidit semetipsum pro nobis. Quoniam uiam ueritatem requirit dominus. id est uisite a doctrine et iusticie restre-

nec relinquet malū ī punitiō. unde
abbat. et ret. ibuet abundanter.
penas infligendo pro quolibet pec
cato mortali. facientibus supbia.
quia in quolibet peccato mortali ē
superbia a contemptus dei.

Castio. Unde h supbiam nō
accipe sed potius p cūctis vicis.
qm̄ ex supbia nascitur quicq̄ mo
rum prauitate peccatur. Deinde se
quuntur exhortatio bonoz ne se a re
cto pposito carnis imbecillitate sū
ducant. unde dicit. Viriliter agi
te. in bonis operibus cōstantissime
perdurate ne feminea mollicie defi
ciatis qui corda vestra dño cōstan
ter offeritis. Unde dicit. a conforte
tur cor vrm. hoc at̄ pceptū viris
femmisq̄ concessū cōe est. virilitē
em̄ oīs sexus agit: qui nescit mol
lissimis facilitatibus immutari.

Nicolaus. Et in fine adu
dit oēs dicit
Loēs qui speratis in dño. Spe debi
ta que est certa expectatio future
beatitudinis ex gratia a meritis p
ueniens.

Castio. pacta est iaz
magm̄ ps sa
lubris a decora contempio. vbi a in
firmitas humanitatis exprimit̄.
a beneficia diuina monstrantur.
vt vnusquisq̄ considerans fragili
tatem suam non superbiat a respit
ciens miā diuinā n̄ expauescat.

Collect. Verba igit̄ fratres
kmi que in hoc psal
mo audistis: in corde vestro descri
bite in vobis transformate. in his
dñi laudate. a si psalmus orat: o

rate. si gemit gemitē. a si timz time
te. speculū em̄ peregrinantū est in
hac vita in quo ppha hortat oēs
diligere dñi. pseuerare cōstanter ī
bono pposito a sperare in dño quē
supplices deprecemur vt nostris infū
det mentibus curam se diligendi.
detq̄ nobis fortitudinem contra
hostiū insidias a tēptationes viri
liter decertandi. quatinus calcatis
contēptisq̄ secularibus spem nrāz
in ipō figentes valeamus ad illā
dulcedinē peruenire quā in celesti
patria suis electis preparauit: a ab
scondit dñs n̄ ihs xps cui est ho
nor a glā in secula seculoz. Amen.

Psalmus. xxxi.

Beati quorum
Titulus talis est. Intelle
ctus dauid. **Castio.**

Cum generaliter omēs psal. dicti
sunt ad intellectū: vt eos sensus
noster agnosceret: ne viuendi re
gulas ignoraret. Merito querēdū
videatur cur in hoc titulo posuerit
intellectus dauid. Primo memit
dauid ppter dñm xpm̄ qm̄ ad ip̄z
respicit quicq̄ penitens iste dictu
rus est. deinde intellectus ideo sequi
tur. quia nisi misericordia dñi suf
fragante peccata nostra intellexe
rimus ad penitentie studium per
uenire non possumus. In alio
quippe psalmo dictum est. Deli
cta quis intelligit. Hoc enim
quod dicit intellectus. vt cur nos
intelligere diuinitas prestiterit

R. iij.